

**1. SYMPOSIUM SOBRE
L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ
A NO-CATALANOPARLANTS**

Vic, 8 a 10 d'abril de 1981

Patrocinat per la Universitat de Barcelona
i per la Conselleria d'Ensenyament
de la Generalitat de Catalunya

Organitzat per l'Escola Universitària Balmes
de Mestres d'Osona

Jordi ALBERTÍ i ORIOL LA PLANIFICACIÓ LINGÜÍSTICA I EL PROCÉS DE CONSCIENCIACIÓ NACIONAL A LES ESCOLES AMB MAJORIA DE CASTELLANOPARLANTS.	5
ALUMNES de l'Escola Universitària Balmes, de l'especialitat de Ciències Socials, 3 ^{er} Curs ELS FONAMENTS CULTURALS DE LA LLENGUA.	5
ALUMNES de l'Escola Universitària Balmes, de l'especialitat de Ciències Socials, 3 ^{er} Curs RESULTATS DE CATALÀ A LES ESCOLES DE CATALUNYA.	5
ALUMNES de l'Escola Universitària Balmes, de l'especialitat de Preescolar, 3 ^{er} Curs CATALANITZACIÓ AL PARVULARI.	6
Montserrat ALBÓ, Montserrat GIMENO, Iolanda PELEGRÍ, Rosa PORTER «RETALLS» – UNA EXPERIÈNCIA DE TREBALL A LA UNIVERSITAT.	6
Antoni ARCA ASPECTES I PROBLEMES DEL CATALÀ A L'ALGUER.	7
Joaquim ARENAS L'ESCOLA CATALANA, FACTOR NORMALITZADOR PER A LA INTEGRACIÓ LINGÜÍSTICA.	7
Joaquim ARNAU DOMINI RELATIU DEL CATALÀ I DEL CASTELLÀ.	7
Josep M. ARTIGAL i VALLS, Remei CAMPS i REVERTER DIDÀCTICA DEL CATALÀ –SEGONA LLENGUA– A PREESCOLAR.	8
Jaume AYMÍ, Margarida ARITZETA, Josep-Lluís CAROD-ROVIRA LA INTEGRACIÓ DE CASTELLANOPARLANTS EN CURSOS DE CATALANOPARLANTS. AVANTATGES I INCONVENIENTS.	8
Jaume AYMÍ, Margarida ARITZETA, Josep-Lluís CAROD-ROVIRA L'EDUCACIÓ LINGÜÍSTICA DEL MESTRE.	9
Josep M. BALAGUER LA FORMACIÓ LINGÜÍSTICA DELS NO-CATALANOPARLANTS EN UNA ESCOLA DE MESTRES.	9
Carles BASTONS PRESENTACIÓ D'UNA ENQUESTA APLICADA A DOS-CENTS ALUMNES DE TERCER DE BUP (CURS 1977-1978): TAULES I RESULTATS.	9
Imma BENET i SALINAS, Teresa RIBAS i SEIX EXPERIÈNCIA DE CATALANITZACIÓ D'UNA ESCOLA JA EN FUNCIONAMENT, EN UN MEDI DE MAJORIA NO-CATALANOPARLANT.	10
Helena CALSAMIGLIA i BLANCAFORT CONSIDERACIONS A L'ENTORN DE LES RELACIONS ENTRE L'ÚS LINGÜÍSTIC I L'ACTITUD LINGÜÍSTICA.	11
Michel CAMPRUBÍ UN MÈTODE AUDIOVISUAL D'ENSENYAMENT DEL CATALÀ PER A ESTUDIANTS FRANCESOS (1. ^{er} nivell/principiants).	11

Manuel CARBONELL, Miquel LLOBERA, Marta MAS, Joan MELCION, Rosa ROSANES, Maria Helena VERGÉS, Enric BOU PARALLEL.	12
Ramon CASALS UNA EXPERIÈNCIA PER A CATALANITZAR UNA ESCOLA ESTATAL.	12
Maria Teresa CODINA i MIR L'ADQUISICIÓ DE LA LLENGUA, COM A PUNT D'ARRIBADA EN EL PROCÉS COMPLEX DE LA CATALANITZACIÓ. ETAPES PRÈVIES.	13
Jordi J. COSTA i COSTA L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ ALS COL·LEGIS I INSTITUTS DE CATALU- NYA-NORD.	13
Guiem DAVIU i VICH LLENGUA CATALANA I IMMIGRACIÓ A MALLORCA 1975-80.	13
Guiem DAVIU i VICH ALGUNES CONSIDERACIONS PRÀCTIQUES ENTORN A SA PROGRAMACIÓ I DISSENY D'UN CURS DE CATALÀ PER A CASTELLANOPARLANTS A MA- LLORCA.	14
Maria DE BORJA i SOLÉ EL JOC EN L'APRENTATGE DE LA LLENGUA CATALANA A CASTELLANO- PARLANTS. JUGAR EN CATALÀ.	14
Neus FAURA i PUJOL EL CATALÀ AL BATXILLERAT, PRIMERA O SEGONA LLENGUA?	15
Maria Teresa FERRER i BRUGAL NENS CASTELLANOPARLANTS DAVANT L'APRENTATGE DEL CATALÀ: ACTITUDS, MOTIVACIONS, AVALUACIÓ.	16
Joan FONTCUBERTA i GEL VERS UNA METODOLOGIA AUDIOVISUAL DE L'ENSENYAMENT DEL CATA- LÀ COM A SEGONA LLENGUA. EXPERIÈNCIA A L'EUTI DE LA UAB.	16
Manuel FORASTÉ i GIRAVENT L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A LES UNIVERSITATS FRANCESES.	16
Pierre GAMISANS QUIN PÚBLIC, PER QUÈ UN PÚBLIC, PER A L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A LA UNIVERSITAT DE TOLOSA DE LLENGUADOC?	17
L. GARCIA, F. BALADA, C. MUNTANER ELS NO-CATALANOPARLANTS I L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A LA UNI- VERSITAT.	17
Joan GASULL i BATLLE PROBLEMES PLANTEJATS PER L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA CATA- LANA A BUP.	18
Lisa GILBERT, Teresa MARBÀ, Enric MONTANER CURS INTENSIU EXPERIMENTAL DE CATALÀ PER A NO-CATALANOPAR- LANTS.	18
Abelard M. GONZÁLEZ FAREM CIÈNCIA EN CATALÀ?	19
Oriol GUASCH, Assumpta FARGAS UN CURS DE CATALÀ PER A NO-CATALANOPARLANTS ADULTS.	19

Ricard JORDANA, Maria Dolors MACARULLA, Marta QUER ETIMOLOGIA: SEMÀNTICA DIDÀCTICA I GRÀFICA DEL VOCABULARI CATALÀ.	20
Encarna LAGUNA MECANISMES D'APRENENTATGE A PARTIR D'UN CAS D'AFÀSIA TRAUMÀTICA.	20
Jean-Léon LESAUVAGE PARÀFRASI I CLASSE ACTIVA.	21
Lluís LÓPEZ DEL CASTILLO PROCÉS D'INTEGRACIÓ LINGÜÍSTICA DE LA MINORIA CASTELLANOPARLANT EN UN ESCOLA DE MAJORIA CATALANOPARLANT.	22
Pere MANZANARES LA BRESSOLA.	22
Joan MARESMÀ L'APRENENTATGE DEL CATALÀ PER PART DELS NO-CATALANOPARLANTS.	22
Marta MATA LA LLENGUA DEL NEN I LA LLENGUA DE L'ESCOLA.	23
Gentil PUIG i MORENO ELS SISTEMES DE CORRECCIÓ FONÈTICA I EL CATALÀ L-2.	23
Gentil PUIG i MORENO MOTODOLOGIES D'APRENENTATGE DE LLENGÜES SEGONES.	24
Enric RAMIRO i ROCA L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALANOPARLANTS AL PAÍS VALENCIÀ.	24
Modest REIXACH ELS JOVES DE LA COMARCA D'OSONA I LA LLENGUA CATALANA.	25
Lluís ROCA i MARIMON MINORIES DINS MINORIES: ACTITUDS I COMPORTAMENTS LINGÜÍSTICS A STA. COLOMA DE GRAMENET.	25
Joan M. ROMANÍ, Gentil PUIG APUNTS PER A UNA METODOLOGIA DEL CATALÀ COM A SEGONA LLENGUA.	26
Ernesta SALA i BRUSÉS PROGRAMACIÓ-EXPERIÈNCIA EN L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA CATALANA A CASTELLANOPARLANTS ADULTS, amb un nivell de formació superior al COU.	26
Roser SALAVERT, Jordi BACHS LA CLOSA GRAMATICAL: UNA PROVA PER L'AVALUACIÓ DE L'HABILITAT MORFOSINTÀCTICA.	27
Jordi SAN JOSÉ i BUENAVENTURA PROVES OBJECTIVES DE DETERMINACIÓ DELS CONEIXEMENTS GLOBAIS I PARCIAIS DELS ALUMNES D'EGB NO-CATALANOPARLANTS.	28
Francesca SOTORRES, Núria PUIGDEVALL, Jaume ÀLVAREZ PROBLEMÀTICA DE L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NIVELL DE F.P. I FORMACIÓ D'ADULTS.	28
Tilbert Didac STEGMANN L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A L'ÀREA LINGÜÍSTICA ALEMANYA.	29

Jaume TIÓ i CASACUBERTA ELS SISTEMES CONSONÀNTICS CATALÀ I ALEMANY COMPARATS.	29
Josep TIÓ i CASACUBERTA L'ESPECIFICITAT DE L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALANOPAR- LANTS.	29
Joan TOCABENS EL CATALÀ DINS L'ENSENYAMENT PRIMARI.	30
Ricard TORRENTS i BERTRANA LA FORMACIÓ PEDAGÒGICO-LINGÜÍSTICA DELS MESTRES A L'ÀREA DEL CATALÀ.	30
M. Teresa TURELL LA SOCIOLINGÜÍSTICA I L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALANO- PARLANTS.	31
M. ^a Helena VERGÉS i CARRERAS, Margarida PRATS i RIPOLL PRESENTACIÓ I COMENTARI DE LES DADES EXTRETES DEL TEST NC-79 I D'UNA ENQUESTA PASSATS ALS NC QUE HAN INGRESSAT A L'ESCOLA UNIVERSITÀRIA DE MESTRES DE LA UB ELS CURSOS 1979-80/1980-81.	32
M. ^a Helena VERGÉS i CARRERAS, Margarida PRATS i RIPOLL ANÀLISI INTERNA DEL TEST NC-79.	32
Montserrat VILÀ FACTORS PSICOLÒGICS I SOCIOLÒGICS EN L'APRENENTATGE DEL CATALÀ COM A SEGONA LLENGUA.	32
M. ^a Àngels VILADOT, Adolf TOBENA, Lluís GARCIA i SEVILLA UNA MESURA DE PREDOMINI LINGÜÍSTIC DEL CATALÀ I TIPOLOGIES DE BILINGÜISME.	33
Teresa VILAPLANA i BALLESTER ARTICLES I ESTUDIS SOBRE L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALA- NOPARLANTS.	34
Pep VINYALS, Marianna SUBIRÓS, Teresa PLANAS, Dolors MORALES, Joan TARDÀ CAMPANYA DE CATALÀ ALS BARRIS - CORNELLÀ DEL LLOBREGAT, 1980.	34
Montserrat VIVER i PRATDESABA EXPERIÈNCIA D'ENSENYAMENT BILINGÜE A PREESCOLAR.	35
Lluís de YZAGUIRRE LLENGUATGE ASSOLIBLE EN LA LLENGUA SEGONA.	35

Jordi ALBERTÍ i ORIOL

Director-Coordenador del Centre d'Estudis de la Llengua «Mestral»

LA PLANIFICACIÓ LINGÜÍSTICA I EL PROCÉS DE CONSCIENCIACIÓ NACIONAL A LES ESCOLES AMB MAJORIA DE CASTELLANOPARLANTS.

- Punt 1.- Característiques de l'escola que ha servit de marc de la comunicació. (Escola Ton i Guida).
- Punt 2.- Anàlisi de l'ideari de l'escola en allò que afecta la qüestió lingüística i nacional.
- Punt 3.- Anàlisi del treball de llengua.
- Punt 4.- Anàlisi de tots aquells elements extra-lingüístics que afecten el procés de catalanització.
- Punt 5.- L'ús de la llengua i l'índex de consciència nacional mostrada pels ex-alumnes del centre (8 promocions escolars).
- Punt 6.- Deduccions, conclusions, propostes i interrogants.

ALUMNES de l'Escola Universitària Balmes, de l'especialitat de Ciències Socials, 3r. Curs

Dirigits per Eduard Vinyamata

ELS FONAMENTS CULTURALS DE LA LLENGUA.

- 1.- Determinació del problema.
  - a) Situació del problema del bilingüisme en el temps i en l'espai.
  - b) Motivacions d'aquest treball.
  - c) Metodologia.
- 2.- El problema del bilingüisme i els seus fonaments culturals.
  - a) Definició del concepte de cultura.
  - b) Definició del concepte de llengua.
  - c) Relació entre llengua i cultura.
  - d) Els punts de connexió.
  - e) Conflictes entre formes culturals en la societat bilingüe.
  - f) Influència de l'activitat cultural en la llengua.
- 3.- Orientacions vers una solució des de la perspectiva de l'ensenyament.
  - a) El paper del mestre.
  - b) Possibilitats en el marc escolar.

ALUMNES de l'Escola Universitària Balmes, de l'especialitat de Ciències Socials, 3r. Curs

Dirigits per Joaquim Arnau

RESULTATS DE CATALÀ A LES ESCOLES DE CATALUNYA.

Aquesta comunicació fa una anàlisi dels resultats de català d'una mostra de 560 escolars de 5è. curs d'EGB de la comarca d'Osona. Mitjançant un disseny estadístic es relacionen els resultats d'aquests escolars en proves d'expressió escrita, vocabulari i textos mutilats, amb un conjunt de variables tals com intel·ligència, llengua familiar, motivació, àrea lingüística, model d'escola, etc...

CATALANITZACIÓ AL PARVULARI.

- 1.ª part: Aspecte Informatiu: Resultats de l'enquesta passada a la **quasi totalitat dels Parvularis de la comarca**, veure els punts següents:
- 1^a. – Aspectes estructurals:
    - Concepció de l'escola catalana: estaments que han fet o no aquesta opció.
    - Plantejament de cara als pares.
    - Plantejament en la relació amb l'escola d'E.G.B.
    - Possibilitats de documentació dels mestres.
  - 2ⁿ. – Aspectes ambientals:
    - Llengua **ambiental** de l'escola (parlada i escrita).
    - Elements de la nostra cultura popular.
    - Participació dels nens en la vida cívica catalana.
  - 3^r. – Aspectes d'ensenyament:
    - Llengua emprada en tots els ensenyaments.
  - 4^t. – Aspectes d'ensenyament del català:
    - Per a tots els nens.
    - Especialment per als d'origen no català.
    - Dificultats trobades.
    - Causes.
    - Mitjans emprats.
- 2.ª part: Interpretació global dels resultats.
- Visió global de l'estat actual dels Parvularis de la comarca.
  - Valoració dels diferents aspectes.
- 3.ª part: Sugerències per a:
- Un futur immediat.
  - En casos escolars concrets.
  - En mesures de tipus general.

Montserrat ALBÓ, Montserrat GIMENO, Iolanda PELEGRÍ, Rosa PORTER.

«RETALLS» – UNA EXPERIÈNCIA DE TREBALL A LA UNIVERSITAT.

Fa un parell d'anys, es van iniciar els **cursos de Llengua Catalana** a la Universitat de Barcelona, dividits en quatre nivells, dos per a catalans i dos per a no-catalanoparlants. Nosaltres, des del començament, ens hem dedicat als alumnes no catalans i després de dos cursos d'hivern i dos curssets intensius a l'estiu, creiem que podem aportar les nostres experiències de treball en equip, concretades en un llibre «RETALLS» i en dos cursos que anomenem B1 i B2.

El curs B1 va dirigit a les persones que, en principi, entenen el català, però no s'han llançat a parlar-lo i que posseeixen una formació cultural literària. És a dir, els destinataris són gent mitjanament culta (universitaris i BUP) que pel fet de saber llegir i escriure bé, tenen més dificultat per captar els sons, sense veure'ls representats gràficament.

Partim, doncs, de textos literaris i periodístics. Sobre aquests textos, treballem els aspectes següents: 1) Comprensió del text, 2) Fonologia, 3) Llenguatge i lèxic, 4) Morfosintaxi, amb una insistència especial sobre els verbs, 5) Estructures i construcció de frases, 6) Audició de cançons i textos recitats, 7) Expressió oral: converses, representacions i debats.

Objectiu: **Assegurar la comprensió** i donar les eines essencials per **facilitar l'expressió**. En acabar el curs, la gent entén perfectament els textos catalans, entén i segueix les converses, sap la teoria de la

construcció de frases i, moltes vegades, escriu bé. Necessita, però, més pràctica oral per consolidar l'expressió.

El curs B2 va dirigit a tots els alumnes que han cursat el nivell B1, o que es troben en la mateixa situació psicolingüística i sociolingüística. Se suposa que tenen un coneixement teòric de les estructures fonamentals de la llengua i que han adquirit prou vocabulari per poder-se expressar amb claredat i precisió.

El curs és oral en absolut. Ens serveixen de base textos de tota mena, jocs, cançons i fets de la vida real. Però el treball sobre aquests textos és sempre oral, bé en forma de debat, de xerrada o de diàleg.

Objectiu: Assegurar la fluïdesa de l'expressió en tots els nivells de llenguatge: col·loquial, estàndard, científic, etc. Quan el curs s'acaba, els alumnes són capaços de conversar correctament en català, per bé que fóra desitjable –i aquesta és la nostra intenció– facilitar-los un altre curs per a no-catalanoparlants, ja que, malgrat tot, el català serà sempre per a ells una segona llengua.

Antoni ARCA

ASPECTES I PROBLEMES DEL CATALÀ A L'ALGUER.

Nota històrica sobre el fet català a l'Alguer (a cura de Tonino Budruni).

Quantificació dels parlants algueresos i nota sobre el projecte de llei regional en matèria de bilingüisme.

Experimentacions d'ensenyament del català a grups i classes quasi-catalanoparlants de l'Alguer (a nom d'Antoni Paba).

Joaquim ARENAS

Del SEDEC, de la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

L'ESCOLA CATALANA, FACTOR NORMALITZADOR PER A LA INTEGRACIÓ LINGÜÍSTICA.

Cinc experiències escolars en la modalitat d'un percentatge d'alumnat no-catalanoparlant superior al 75%.

- L'escola catalana en llengua i contingut, un dret dels nostres infants.
- Revisió de conceptes, que condicionen l'aplicació.
- Les cinc experiències concretes.
  - Objectius
  - Actitud de mestres i pares
  - Planificació didàctica
  - Resultats de l'aplicació

Joaquim ARNAU

Professor de la Facultat de Ciències d'Educació de la Universitat de Barcelona.

DOMINI RELATIU DEL CATALÀ I DEL CASTELLÀ SEGONES LLENGÜES A L'INICI DE L'EGB, EN FUNCIO DEL MODEL D'ESCOLA.

Aquesta comunicació analitza els resultats d'unes proves orals en les dues llengües aplicades a escolars catalanoparlants i castellanoparlants de 1^r. curs d'EGB que han seguit tres models diferents de parvulari des del punt de vista lingüístic.

La investigació s'inclou dintre d'un projecte, iniciat al setembre del 80 i subvencionat per la Universitat de Barcelona, que té com a objectiu l'avaluació longitudinal d'escolars dels dos grups lingüístics que participen en tres tipus d'escoles diferents: escola en català, escola en castellà i escola bilingüe.

Josep M. ARTIGAL i VALLS, Remei CAMPS i REVERTER

Mestres de català.

DIDÀCTICA DEL CATALÀ –SEGONA LLENGUA– A PREESCOLAR.

Història

Dos professors especialistes de català de l'equip que treballa al barri de Can Viladet d'Esplugues de Llobregat que fem la nostra tasca a preescolar, ens hem decidit a presentar el material que hem elaborat per a fer les classes de català –segona llengua– en aquest nivell on certament manca material.

No volem presentar una recopilació de material, sinó la manera de treballar-lo a la classe. La didàctica a emprar. No som, però, ni especialistes en preescolar ni lingüistes. La necessitat diària de fer la classe ens ha dut a preparar un material que no vàrem trobar en el mercat.

El barri de Can Viladet fa tan sols deu anys encara no existia. La població és immigrada. Pràcticament tots els nens són castellanoparlants. El barri té quatre escoles nacionals.

El curs 78-79 va ser el primer que hom va fer català –segona llengua– a preescolar. Des d'un punt de vista didàctic treballàvem el català segons la línia d'«El Castell d'iràs i no tornaràs» amb el material fins aleshores aparegut a la mateixa Editorial que el «Castell», creant nosaltres material propi en aquells nivells on encara no n'hi havia. Encara que mai no hem abandonat les línies generals d'«El Castell», la pràctica ens ha dut a variar la didàctica emprada per als més menuts.

Argumentació

El treball a la classe pot ser dividit en dos grans apartats:

1.– Exposició d'un material–base que tingui un interès propi. Generalment un conte o una cançó convertida en conte.

2.– Treball a partir d'aquest material. Aquí queden inclosos tant el treball estricte del material presentat, com el centre d'interès i tot el seguit de recursos que podem anomenar, «pàgina blanca».

Així que el nen es fa gran el material exposat esdevé el fil conductor de la classe, el coixí dels treballs a fer, però cada vegada aquests treballs poden estar més deslligats del material presentat.

A les classes de preescolar, en canvi, tot el treball de comprensió i expressió oral s'ha de fer des del mateix material presentat. Sobretot des de la màgia amb què el nen el viu. Això demana una didàctica diferent. No podem treballar la comprensió amb unes explicacions paral·leles desvinculades del text. Ni l'expressió amb tires fòniques que no suposin una reexposició, una nova vivència del material.

El mimetisme, la importància del treball psicomotriu en tot exercici de comprensió, aquesta manera que té el nen de viure el conte, etc. han de ser les bases d'una didàctica del català a preescolar.

Jaume AYMÍ, Margarida ARITZETA, Josep-Lluís CAROD-ROVIRA

Professors de Llengua Catalana de l'Escola Universitària del Professorat d'EGB de Tarragona.

LA INTEGRACIÓ DE CASTELLANOPARLANTS EN CURSOS DE CATALANO-PARLANTS. AVANTATGES I INCONVENIENTS.

És un estudi, basat en l'experiència de tots tres, sobre el comportament –en el camp de l'aprenentatge de la llengua– dels estudiants de magisteri castellanoparlants i l'evolució que fan des de 1ª fins a 3^a. Evolució d'aprenentatge i de mentalitat. Casos concrets i valoració general del mètode. Classes de reforç i pràctica individualitzada. El paper de la classe com a comunitat integradora. Conclusions.

Jaume AYMÍ, Margarida ARITZETA, Josep-Lluís CAROD-ROVIRA

Professors de Llengua Catalana de l'Escola Universitària del Professorat d'EGB de Tarragona.

L'EDUCACIÓ LINGÜÍSTICA DEL MESTRE.

Comprèn un estudi-valoració de quins són els elements bàsics que integren l'educació lingüística del mestre. Partim del fet que és del tot parcial aconseguir només un aprenentatge de la llengua des del punt de vista formal i que, per a un mestre, en tot cas, aquest aprenentatge té només un caràcter complementari. L'educació lingüística del mestre abasta els elements de comprensió i coneixement del país que porta a una interpretació determinada del fet lingüístic. Un mestre ha de saber què vol dir aprendre i ensenyar llengua catalana i n'ha de valorar la importància en el context del país.

Aquesta formació lingüística global enfocada en dos vessants: el dels castellano parlants que ja resideixen a Catalunya (als Països Catalans) i els castellanoparlants que vénen a estudiar a Catalunya (als Països Catalans).

Josep M. BALAGUER

Professor de l'Escola de Mestres de Sant Cugat

LA FORMACIÓ LINGÜÍSTICA DELS NO-CATALANOPARLANTS EN UNA ESCOLA DE MESTRES.

L'Escola de Mestres de la U.A.B., des de la seva fundació, es va plantejar com a instrument de formació de mestres per a Catalunya, amb tot el que això implica pel que fa a plantejaments pedagògics, pla d'estudis, etc. Evidentment, quant a la llengua aquest planteig inicial implica que al final de la seva carrera, aquests futurs mestres haurien de ser capaços d'ensenyar en català. La llengua majoritària d'aquests alumnes quan arriben a l'Escola és el català, ara bé hi ha un nombre considerable d'alumnes, al voltant del 25%, de parla castellana. La relativament poca incidència de l'ensenyament primari i mitjà ens ha obligat, almenys fins aquest darrer curs, a partir de la hipòtesi que la gran majoria d'alumnes no havien rebut pràcticament cap mena de formació en la nostra llengua. Aquests dos factors, l'existència d'alumnes no-catalanoparlants i el fet que al llarg de la seva escolarització no han pogut adquirir uns coneixements suficients de la llengua catalana, ens han obligat a plantejar-nos de manera específica el procés d'adquisició del català, tant oral com escrit, per part d'aquests alumnes. En aquesta comunicació intentaré exposar, com a coordinador del departament de Filològiques d'aquesta Escola, com hem intentat de resoldre, bàsicament des d'un punt de vista de pla d'estudis, aquest procés. Així, per tant, no entrarem en aquesta comunicació a tractar aspectes metodològics, als quals ja es referiran en d'altres comunicacions professors de l'Escola (J. Tió, A. Fargas, O. Guasch), sinó només em referiré als objectius i l'organització, planificació i elements pedagògics, diguem-ne, més externs per tal de dur a terme aquests objectius. D'altra banda, i en la mesura que ens sigui possible, intentarem d'aportar algunes dades objectives sobre actituds d'aquests alumnes davant del procés d'aprenentatge de la llengua catalana amb què es troben en aquesta Escola i dels resultats obtinguts.

Carles BASTONS

Professor de Batxillerat.

PRESENTACIÓ D'UNA ENQUESTA APLICADA A DOS-CENTS ALUMNES DE TERCER DE BUP (CURS 1977-1978): TAULES I RESULTATS.

Abans que la llengua catalana arribés d'una manera oficial als instituts i tot seguint les pautes d'una enquesta que caigué casualment a les meves mans i que procedia d'un doctorant català a Amèrica, vaig pensar que, tot reformant-la, podria aplicar-se a manera d'assaig, a uns quants centres. Amb l'assessorament del Dr. Badia Margarit, em vaig embranchar i crec que la seva aplicació pot ajudar a

copsar, encara que mínimament, ja que, dues-centes unitats no indiquen res, el nivell lèxic i sociolingüístic dels nostres alumnes.

De bell antuvi desitjo remarcar i distingir entre els objectius de l'enquesta, l'enquesta en si i els resultats de la seva aplicació. Tres aspectes que de fet constitueixen el nucli de la meua comunicació.

Penso que la finalitat principal de l'enquesta respon a un sentit metodològic al servei de la sociolingüística aplicada i de la semàntica comparada. Per descomptat que l'enquesta no preté donar per les seves pròpies limitacions intrínseques uns resultats fiables –sempre susceptibles d'errades– però sí proporcionar una eina útil de treball.

L'enquesta com a tal consta de set blocs. El primer correspon a dades generals, algunes de les quals resulten evidentment imprecises. El segon ofereix una paraula catalana amb quatre sinònims castellans, dels quals s'ha de triar la forma correcta. El bloc tercer és l'operació inversa, o sigui, s'escriu una paraula castellana i quatre formes catalanes –reals, hipotètiques, correctes o incorrectes– i es tracta de subratllar la correcta. La part quarta presenta uns casos de polisèmia o homonímia comparades: s'ofereix a l'enquestat un mot que tant existeix en català com en castellà i que consegüentment posseeix dues o més significacions. La part cinquena consta de deu paraules amb significat bivalent i l'alumne ha de descobrir, de quatre opcions, la correcta o més adient per cada una de les dues llengües. I finalment la part sisena i setena consisteixen en l'exercici clàssic de detectar castellanismes a frases catalanes i viceversa.

El treball conté els resultats i conclusions de l'aplicació de l'enquesta. Resultats que, repeteixo, són molt poc indicatius per l'escàs abast del camp triat (només cinc INB, dos-cents alumnes, un curs de BUP, etc.) i que no són representatius certament per extreure generalitzacions ni conclusions definitives, però que per altra banda ofereixen un cert interès metodològic.

En conjunt, la meua comunicació pretén oferir un material per treballar i aportar el granet de sorra d'un professor entusiasmada per les qüestions lingüístiques-docents. Material que honestament crec que pot ésser útil per a conèixer i estudiar com cal la situació sociolingüística i el domini de la llengua catalana dels alumnes dels nostres instituts i escoles, sense oblidar la incidència del castellà, a través del bilingüisme, mai de la diglòssia.

Imma BENET i SALINAS, Teresa RIBAS i SEIX.

De l'Escola Sant Miquel de Cornellà.

EXPERIÈNCIA DE CATALANITZACIÓ D'UNA ESCOLA JA EN FUNCIONAMENT, EN UN MEDI DE MAJORIA NO-CATALANOPARLANT.

- 1 – Característiques de l'escola i del barri en el moment d'iniciar-se l'experiència, (any 1974).
- 2 – Inici de l'experiència, amb poquíssims mitjans i sense un equip homogeni a tota l'escola. Primers plantejaments.
- 3 – Transformació progressiva de l'equip de mestres i establiment d'una línia coherent a tota l'escola respecte de la catalanitat.
- 4 – Fruit de l'experiència pròpia, modificacions i intensificació de la catalanització de l'escola.
- 5 – Situació actual després de 6 anys d'experiència i perspectives a curt i a llarg termini. Principals problemes:
  - a – en l'aspecte pedagògic.
  - b – en l'aspecte estructural: subvenció, muntatge tècnic.
- 6 – Papers que han jugat els pares en tot aquest procés.
- 7 – Incidència en el barri i municipi de la nostra experiència.

Helena CALSAMIGLIA i BLANCAFORT.

Professora de l'Escola Universitària de Professorat, Universitat Autònoma de Barcelona.

CONSIDERACIONS A L'ENTORN DE LES RELACIONS ENTRE L'ÚS LINGÜÍSTIC I L'ACTITUD LINGÜÍSTICA.

En aquesta comunicació em proposo presentar una reflexió sobre l'esquema següent:

- a) Les actituds envers una llengua com a objecte d'estudi sociolingüístic. Breu consideració de la problemàtica teòrica o dels aspectes metodològics.
- b) Les actituds envers el català com a component accelerador o retardatori del procés de transformació de normes d'ús implicat en la normalització del català.
- c) Relacions entre ús efectiu d'una llengua i actitud envers aquesta llengua dins de contextos on es dona la possibilitat d'escollir entre l'ús de dues llengües. En aquest apartat es farà referència a estudis que demostren la coincidència d'una actitud positiva i l'èxit en l'aprenentatge de la segona llengua, i també a d'altres estudis que assenyalen la divergència entre les actituds i l'ús efectiu. (Lambert y Gardner al Canadà, i Gumperz a Noruega).
- d) Conclusions de l'anàlisi de les dades sobre la relació ús/actitud recollides en grups de joves d'un barri de Barcelona l'any 1978. A l'estudi publicat a **Treballs de sociolingüística** 3 (H. Calsamiglia, E. Tuson, València 1980) s'analitza l'ús lingüístic de diversos grups de joves. Aquí em proposo d'examinar les actituds constatades en relació amb aquest ús, fent referència a la qualificació de les dites actituds segons siguin de signe integratiu o bé instrumental, i assenyalant el desfaçament que es dona en molts casos entre l'esfera de l'actitud i el comportament lingüístic de fet.
- e) Algunes apreciacions respecte a les actituds lingüístiques en l'àmbit escolar. Dimensió pedagògica: relació amb la motivació. Dimensió social: possibilitats i limitacions de l'escola.

Michel CAMPRUBÍ

Universitè de Toulouse - Le Mirail.

UN MÈTODE AUDIOVISUAL D'ENSENYAMENT DEL CATALÀ PER A ESTUDIANTS FRANCESOS (1.º nivell/principiants).

I - PRESENTACIÓ DEL MÈTODE:

- 1) Adaptació d'un mètode destinat al castellà (metodologia «estructuro-global» de Rivenc i Rojo-Sastre, cf. infra).
- 2) Material utilitzat; conjunt de documents destinats a l'Ensenyament a Distància.

II - Resum dels principis bàsics de la metodologia audiovisual anomenada «estructuro-global» amb discussió.

III - LA NOSTRA ADAPTACIÓ D'AQUESTA METODOLOGIA:

- 1) Condicions concretes particulars de les classes que porten a una adaptació (horari, edat i procedència dels alumnes...).
- 2) Motius de tipus teòric i pedagògic (adquisició del sistema gramatical d'una segona llengua - problemàtica general de l'estudi d'una segona llengua).
- 3) Principis adoptats: mètode **contrastiu**; gramàtica **explícita** a més de la gramàtica **implícita**.

IV - ESQUEMA D'UNA CLASSE O LLIÇÓ TIPUS:

Les diferents fases de la lliçó (presentació, explicació, repetició, memorització, explotació / els complements al mètode estrictament audiovisual).

Manuel CARBONELL, Miquel LLOBERA, Marta MAS, Joan MELCION, Rosa ROSANES, Maria Helena VERGÉS

De l'Escola Oficial d'Idiomes de Barcelona.

Enric BOU

De l'Escola Normal de Sant Cugat del Valles.

PARAL.LEL.

Proposta per a establir una sistemàtica per a l'ensenyament del català, com a segona llengua, per a adults.

Partint de la necessitat urgent d'ensenyar català amb la màxima eficàcia a adults que ho demanen, es proposa una sistemàtica basada en les necessitats comunicatives més elementals que poden tenir els no-catalanoparlants que vénen al país o que hi viuen per temps indefinit. Així, partint de les directrius donades pel Consell d'Europa mitjançant la definició del Nivell Llindar o Nivell T i del Nivell **Waystage** o intermedi, i fent-ne una adaptació a les peculiars circumstàncies de casa nostra, modifiquem una part dels supòsits que es defineixen segons el grup destinatari, però en considerem vàlids molts dels principis i dels continguts.

Considerem, doncs, que és escaient intentar donar als alumnes els instruments lingüístics necessaris per a poder actuar en les situacions comunicatives més bàsiques, tal com han estat determinades al Nivell Llindar. Es posa l'èmfasi en el català parlat, explicitant les regles d'ús i tenint cura de les conseqüències que tenen sobre la pronunciació i l'entonació. L'ensenyament s'ordena en microunitats que tenen una validesa comunicativa immediata i de la qual l'alumne n'ha d'ésser ben conscient. Això comporta que el contacte amb la llengua es farà d'una manera directa, no mediatitzada per la gramàtica; aquesta, en canvi, haurà de ser sempre el punt de referència, per a l'alumne, i, mai, el punt de partida. Tanmateix, per al professor, haurà de ser el marc referencial necessari, però no suficient. El català escrit té doble tractament segons si s'apunta a la simple comprensió –que ha de ser molt àmplia– o bé a la producció que n'ha de fer l'alumne, per tal que usi la llengua en textos de relleu comunicatiu directe. S'intenta desenvolupar una metodologia simple d'aplicació, però rigorosa de continguts, per tal d'intentar resoldre un problema greu: el grau de frustració que provoca el fet d'intentar aprendre català parlat i no aconseguir-ho per manca d'una metodologia adequada.

Ramon CASALS

Professor de català de l'Escola Catalunya de Sant Cugat del Vallès.

UNA EXPERIÈNCIA PER A CATALANITZAR UNA ESCOLA ESTATAL.

Resum:

Es tracta d'exposar l'experiència (encara en curs) de catalanització de la nostra escola. Aquest és el quart any de funcionament de l'escola i també el quart de l'experiència.

Els punts principals de la Comunicació són:

- L'entorn sociolingüístic de l'escola.
- Inici de l'experiència: un grup de nens comencen l'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura en català, mentre tota la resta de l'escola continua fent-se en castellà.
- Aquest fet deriva cap a una estructura de cursos paral·lels: un en català i l'altre en castellà. (L'escola té cursos doblats).
Aquesta estructura es presenta en els cursos de 1r., 2n. i 3r., i en els dos de parvulari.
- Conclusions tretes en aquests 4 anys de funcionament.
- Es considera òptima aquesta estructura, o tan sols serveix com a solució intermèdia cap a una escola catalana?
- Com es continuarà en els anys propers.

Mària Teresa CODINA i MIR

Mestra al barri de Nostra Senyora de Port.

L'ADQUISICIÓ DE LA LLENGUA, COM A PUNT D'ARRIBADA EN EL PROCÉS COMPLEX DE LA CATALANITZACIÓ. ETAPES PRÈVIES.

Després de reflexionar el procés que l'escola acostuma a seguir per dur a terme la catalanització en barris perifèrics d'elevat percentatge de no-catalanoparlants, arribem a la conclusió que:

- prèviament i simultàniament al procés d'adquisició de la llengua, cal assegurar l'actitud personal positiva i autèntica envers els catalans, la seva llengua, manera de viure, fets culturals..., concrecions properes de la seva actitud envers Catalunya.

Després, amb les interaccions i interferències corresponents, concretaríem tres fases:

1. viure segons estructures, esquemes mentals determinants del poble català, com seria tot el que valora i potencia l'obertura d'esperit, el realisme, la tenacitat, eficiència, esperit de lluita, adaptació i superació de l'ambient...
Tot això sense renegar de les que cadascú tingui com a pròpies, ans conscienciant-se'n, -descobrint-les, en molts dels casos-, valorant el que és propi de cada poble, coneixent allò que ha fet i que és la seva història (la pròpia, com a conseqüència de la del seu poble).
Un dels principals problemes per a una autèntica catalanització està en la manera de fer aquest pas.
2. raonar i estructurar aquestes vivències; conèixer com d'altres, a través de diversos moments i llocs, han integrat i expressat aquestes característiques del poble català. És a dir, ser conscient que hi ha una estructura mental, una cultura, un sentit de poble, peculiar dels catalans.
3. desitjar i ser capaç d'expressar a través d'una llengua comuna allò que s'està vivint i allò perquè uns i altres (catalans d'origen i no d'origen) estem lluitant per un país millor. És a dir, expressar allò que hom ja ha integrat i s'ha formulat.

Jordi J. COSTA i COSTA

President de la Societat dels Professors de Català de Catalunya-Nord.

L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ ALS COL·LEGIS I INSTITUTS DE CATALUNYA-NORD.

La nostra comunicació, fruit d'un treball de reflexió col·lectiu, no té l'ambició d'ésser exhaustiva; provarà de tractar només dels principals problemes plantejats per l'ensenyament del català dintre del marc particular de l'ensenyança francesa del «segon grau» (alumnes d'11 a 18 anys).

El primer punt important serà l'exposició de la situació del nostre ensenyament a conseqüència de la Llei Deixonne (1951) i de la Reforma Haby (1977) als Col·legis i Liceus del Departament del Pirineu Oriental.

A continuació, evocarem les dificultats encontrades al nivell pedagògic (classes heterogènies, nivells de llengua, mètodes i material...) i mostrarem com s'han pogut superar fins ara.

En fi, examinarem quines mesures concretes s'haurien de prendre per tal de facilitar i perfeccionar la tasca delicada dels professors, els quals aspiren, és natural, a una formació pedagògica (teòrica i pràctica) normal.

Guiem DAVIU i VICH

LLENGUA CATALANA I IMMIGRACIÓ A MALLORCA 1975-80.

Resum de dades sobre llengua catalana i immigració a Mallorca durant es quinqueni 1975-80 segons ses fonts estadístiques i ses enquestes disponibles.

ALGUNES CONSIDERACIONS PRÀCTIQUES ENTORN A SA PROGRAMACIÓ I DISSENY D'UN CURS DE CATALÀ PER A CASTELLANOPARLANTS A MALLORCA.

PUNTS PRINCIPALS

- A. Funció, responsabilitat, possibilitats i competències d'una pedagogia i didàctica des català, com a segona llengua (L2) dins una política de normalització lingüística a Mallorca.
- B. Coneixement sociolingüístic de s'alumnat.
- C. Funcions (de llenguatge).
- D. Nocions.
- E. Àmbits (temes, lèxic...).
- F. Metodologia (tendència a s'eclecticisme...).
- G. Materials didàctics (pedagògics, autèntics, semi-autèntics, etc...).
- H. Estructures gramaticals i formes de llenguatge. Sa seva relació amb B, C, D, E, F i G.

Com s'interrelaciona tot això a fi de fer una programació coherent a partir d'allò que ja sabem de s'alumnat i que permeti, as mateix temps, modificacions sobre sa base d'una intercomunicació entre es professor i alumnes.

Maria DE BORJA i SOLÉ

EL JOC EN L'APRENTATGE DE LA LLENGUA CATALANA A CASTELLANOPARLANTS. JUGAR EN CATALÀ.

Sabem que el joc és la primera activitat de l'infant, la més natural per a ell; que els jocs contribueixen al desenvolupament de l'acció, de la decisió, de la interpretació i de la socialització; que jugant nenes i nens aprenen a entendre i a parlar; que el joc va tenir un gran paper en el domini de la nostra llengua materna perquè jugar és experimentar, comunicar-se i expressar-se.

Aleshores, per què no introduir, potenciar i fins i tot sistematitzar un aprenentatge del joc en català a les escoles amb majoria de nois castellanoparlants?

Els jocs faciliten l'aprenentatge situacional-vivencial de la llengua, convertint-la en llengua d'experiències de joc, és a dir, de comunicació d'amistat i de vida.

Proposem una didàctica del català per a infants castellanoparlants recolzada en el joc, en primer lloc perquè jugant es produeixen necessitats de comunicació més autèntiques que les que sovint s'aconsegueixen mitjançant un llibre de text, malgrat els esforços tant dels seus autors com dels mestres a classe. En segon lloc pel valor motivacional que tenen en si els jocs, per l'interès que desperten en els nens i pel grau d'acceptació que tenen i de plaer que comporten.

L'intent d'integrar el joc en l'aprenentatge de la llengua catalana entre els castellanoparlants des- cansa principalment en tres hipòtesis:

- 1.- Alguns jocs no lingüístics requereixen emprar funcionalment la llengua amb una reiteració que pot ésser tan pedagògica com la que provoquen els exercicis estructurals.
- 2.- Alguns jocs lingüístics vénen de la tradició dels jocs verbals de societat., i fan néixer el plaer de la manipulació verbal amb els avantatges que això comporta des d'un prisma docent.
- 3.- L'expressió lliure troba un camp privilegiat en la simulació dels jocs de «rols» i dels jocs de teatre improvisat.
En els jocs col·lectius les necessitats i possibilitats de comunicació són múltiples, fins el punt que podríem afirmar que jugar és parlar.

Abans d'iniciar el joc, parlem per explicar-lo:
anomenar les regles, concretar el lloc del joc, la posició dels jugadors, el material necessari, l'edat i

nombre dels jugadors, indicar la finalitat i el desenvolupament del joc...

Quan es juga, es parla no sols per anunciar la regla sinó també per comentar, comprendre i valorar les jugades, per avisar un altre jugador, donar-li una ordre, indicació, avís o per valorar-lo.

Després del joc, la quantitat de comunicació que provoca està en relació directa amb l'interès que hagi despertat. És el moment de la manifestació d'alegria o tristesa, de les crítiques i valoracions, de les suposicions, imaginacions, plantejaments de noves possibilitats i canvis més divertits...

Si el joc és l'activitat més natural de qualsevol infant es tracta, doncs, no tan sols que les nenes i nens castellanoparlants aprenguin català per mitjà del joc, sinó que aprenguin a jugar, és a dir, a expressar-se, a actuar, i a viure en català; i també, que pels jocs tradicionals s'introdueixin no solament en la llengua sinó en la tradició i cultura popular dels Països Catalans.

El català après en situació de joc, jugant en hores de classe amb els professors, continuarà fora de la classe i de l'escola, perquè els nens continuen jugant i els jocs que han après en català els juguen, ensenyen i viuen en català.

Neus FAURA i PUJOL

EL CATALÀ AL BATXILERAT, PRIMERA O SEGONA LLENGUA?

La finalitat d'aquesta comunicació és exposar la meua experiència de treball a un nivell de BUP, principalment pel que fa a un aspecte molt discutit darrerament: cal aplicar una metodologia diferent als alumnes catalanoparlants i als alumnes castellanoparlants? Cal dividir, per això, el grup-classe?

L'exposició, la faré sota l'esquema següent:

Primera part: Conceptes

- I.- L'àrea de llengües al batxillerat
  1. Tipus de llengües que s'hi ensenyen (maternes, estrangeres, mortes)
  2. Lloc que hi ocupa la llengua catalana
    - a) què és ensenyar llengua catalana?
    - b) quina llengua cal ensenyar?
    - c) a quin alumnat?
- II.- La «catalanització» del centre i de l'alumnat en general
  1. Paper de l'assignatura «Llengua i literatura catalanes» en aquest aspecte
  2. Paper del professor d'aquesta assignatura en aquest aspecte

Segona part: Experiències de treball

- I.- Característiques lingüístiques
  1. dels barris d'on prové l'alumnat (INB «Vall d'Hebron»)
  2. de l'alumnat en arribar al centre (a un nivell de 1.º de BUP)
    - a) llengua familiar
    - b) nivell de coneixement de la llengua catalana adquirit a EGB
- II.- Hipòtesi de treball: el català, primera llengua de l'alumnat
  1. Raons:
    - a) polítiques
    - b) pedagògiques
    - c) sociolingüístiques
  2. Metodologia: la pròpia de l'ensenyament d'una primera llengua
- III.- Resultats: grau de progressió en el coneixement de la llengua per part de l'alumnat durant un curs
  1. a nivell oral
  2. a nivell escrit
- IV.- Conclusions: avantatges i inconvenients del mètode

Maria Teresa FERRER i BRUGAL
Mestra de l'Escola «Sis Joans» de Barcelona.

NENS CASTELLANOPARLANTS DAVANT L'APRENENTATGE DEL CATALÀ: ACTITUDS, MOTIVACIONS, AVALUACIÓ.

Es tracta de presentar una experiència a l'escola «Sis Joans» de Barcelona. L'experiència té cinc cursos de durada amb l'actual. Són nens que van començar l'escolaritat en castellà i han passat progressivament a l'ensenyament en català, amb el resultat que actualment –a tercer i quart curs d'EGB– es troben plenament integrats al grup classe homogeneïzat.

Després d'una descripció tipològica sumària de l'escola i del grup classe, la comunicació analitza el procés individual de nou nens sobre treballs de classe, n'avalua els resultats a partir del canvi de llengua i proposa algunes conclusions metodològiques.

Joan FONTCUBERTA i GEL
Professor de l'EUTI de la UAB.

VERS UNA METODOLOGIA AUDIOVISUAL DE L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ COM A SEGONA LLENGUA. EXPERIÈNCIA A L'EUTI DE LA UAB.

El punt de partença ha estat l'experiència en l'ensenyament de l'anglès i l'alemany a casa nostra, i del castellà a estrangers. Durant més de quinze anys hem tingut ocasió de provar i jutjar una gran varietat de mètodes i tècniques, de contrastar criteris i experiments amb professors de molts països i de casa nostra, i d'assistir a col·loquis, reunions i cursos dedicats a l'ensenyament de les llengües.

Aquesta experiència ens ha acostat, naturalment, a un tipus de filosofia de l'ensenyament molt concret i força conegut: el vulgarment anomenat Audiovisual. Sota aquest nom, ho sabem prou, s'apleguen nombroses tècniques que no sempre poden recaptar el títol de metodologia, puix que per regla general no fan altra cosa que emprar indiscriminadament màquines i estris visuals i mitjans de gravació. Volem recalcar que, darrera dels mitjans emprats, ha d'haver-hi una «filosofia» de l'ensenyament, nascuda tant de les recerques en el camp de la lingüística com de la pràctica diària.

La filosofia concreta a la qual ens adherim, perquè s'avé millor amb els resultats obtinguts, parteix de tres concepcions: a) una concepció lingüística basada en la natura estructural de les llengües, b) una concepció psicolingüística que ve determinada per la interdependència del pensament, la llengua i la situació d'aprenentatge, i c) una concepció metodològica que es basa en la prioritat de la llengua oral.

Seguint aquestes idees hem experimentat un primer grup de lliçons amb estudiants no-catalanoparlants, procedents d'arreu d'Espanya i de molts altres països.

Manuel FORASTÉ i GIRAVENT
De la Universitat de Bordeus.

L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A LES UNIVERSITATS FRANCESES.

- Antecedents.
- Situació actual.
- Universitats, nombre d'alumnes, nivells, programes...
- Dificultats pedagògiques, manca de material, bibliografia...
- Propostes i iniciatives que es podrien tirar endavant (creació d'una societat tipus «Anglo-Catalan»... a França, impulsada pel Centre d'Estudis Catalans....

Pierre GAMISANS

De la Universitat de Tolosa de Llenguadoc.

QUIN PÚBLIC, PER QUÈ UN PÚBLIC, PER A L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A LA UNIVERSITAT DE TOLOSA DE LLENGUADOC?

El nostre projecte de comunicació és potser un xic marginal i poc pertinent(?) dins el ventall de qüestions que sembla proposar aquest primer symposium; el dit projecte té com a tema l'ensenyament del català a la Universitat de Tolosa de Llenguadoc, ensenyament que existeix dins una estructura particular: té tres nivells, dos de llengua i un de literatura i civilització que corresponen als tres primers anys dels estudis universitaris. La llengua catalana no és matèria imposada ans facultativa, i doncs l'ensenyament previst només s'hi realitza pràcticament –des de fa molts anys– perquè té un públic voluntari. Qui té aquesta voluntat i per què? Quins elements permeten d'explicar que hi hagi un públic universitari a Tolosa de Llenguadoc per a l'ensenyament del català i doncs que existeixi en la pràctica aquest ensenyament? Per assajar de saber-ho hem fet una enquesta sobre el públic del nivell 2 d'ensenyament de la Llengua del qual ens encarreguem, és a dir –en el llenguatge universitari local– sobre el públic de la unitat de valor «Català 2102». La nostra enquesta, que pensem perllongar és en curs: a hores d'ara tenim els resultats que concerneixen els anys universitaris 1978-1979 i 1979-1980, llur abast és doncs limitat. Hem proposat dos tipus de preguntes, unes de caire universitari, les altres de caire extra-universitari; aquestes darreres són centrades entorn dels orígens geogràfics familiars i personals, dels sojorns eventuais als Països Catalans, de la pràctica eventual del català i de les condicions d'aquesta, de la coneixença quant a l'extensió geogràfica de la llengua catalana, de les motivacions les més diverses que han conduït aquest públic a desitjar rebre un ensenyament de català. Què diuen els resultats i com ho diuen? Aquesta darrera pregunta posa en discussió la formulació del qüestionari i/o la necessitat eventual de formular-lo de bell nou. La interpretació de les dades tendeix a establir una jerarquització de causes i motivacions mitjançant les quals hom pot assajar de tenir un començament d'informació sobre el públic esmentat i alhora sobre la llengua i la societat catalanes en la mesura que la classe de català és un lloc de coincidència d'un interès del públic envers aquesta llengua i societat, i correlativament d'una influència, d'un pes específic del fet català sobre aquest públic. Tractar d'esbrinar les raons i el sentit d'aquest interès i d'aquest «pes» potser podria permetre'ns –al marge d'altres condicionaments exteriors als fets que estudiem– de fer hipòtesis sobre factors que poden (podrien) mantenir i desenvolupar aquest ensenyament.

L. GARCIA, F. BALADA, C. MUNTANER

Del Departament de Psicologia Mèdica, Facultat de Medicina de la UAB.

ELS NO-CATALANOPARLANTS I L'ENSENYAMENT EN CATALÀ A LA UNIVERSITAT.

La problemàtica de l'ensenyament del català pren un caire especial a la Universitat. Els alumnes universitaris no-catalanoparlants, pel seu nivell cultural, hàbits d'estudi, etc., podrien aprofitar les classes en català per a aprendre'l.

Segons les nostres estimacions a la Fac. de Medicina (U.B.) pel cap alt només un 5% de no-catalanoparlants van a classe en català. Per això hem estudiat 153 universitaris no-catalanoparlants de 2n. de Medicina (U.B.) que anaren a classe en castellà. D'aquestes només l'1'3% no entenen gens el català oral. Com a grup hom observa que el contacte amb el català progressa a mesura que llurs activitats són més públiques i menys familiars. Llur aprenentatge (passiu i actiu) del català augmenta amb els anys de residència al Principat. Per contra, el 68% s'excusaren de no anar a classe en català per no entendre'l. Això demostra ben clarament un prejudici contra l'ús científic del català. Així, si bé el català és avaluat lleugerament inferior al castellà, la inferioritat jutjada del català és aclaparadora en el domini científic. De tota manera la majoria dels enquestats, si bé no s'adonen de la situació de conflicte lingüístic que patim, abonen aclaparadorament l'oficialitat del català i la del castellà i només un 2% creu que el castellà acabarà per imposar-se com a llengua de Catalunya. D'ací que vist l'aprenentatge del català és funció de la seva publicitat, que els universitaris no-catalanoparlants no estan en

contra de la dita publicitat però tenen un perjudici en contra del seu ús científic, concloem que l'única manera de desfer-lo tot ensenyant-los la nostra llengua és aconseguir que els professors universitaris catalans facin totes les seves classes en català.

Joan GASULL i BATLLE

Professor agregat de Batxillerat. I.B. Igualada.

PROBLEMES PLANTEJATS PER L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA CATALANA A BUP.

A l'hora de plantejar-nos l'ensenyament del català a no-catalanoparlants crec que ens hem de preguntar si aquest ensenyament és propi del BUP. En principi, l'EGB ha de capacitar els alumnes en el domini del català i del castellà d'una manera idèntica i, per tant, han d'arribar al BUP dominant el català. En aquest sentit, només seria adequat parlar de l'ensenyament del català a no-catalanoparlants dins l'actual conjuntura. Però no tots els alumnes que arriben al BUP procedeixen de l'EGB i, entre d'altres, hi ha el cas d'aquells que no han cursat l'EGB en escoles de Catalunya o que s'integren a qualsevol curs de BUP procedents de països no catalans. Caldria pensar, de cara al futur, en tres assignatures diferents: llengua, literatura i català? (D'aquesta tercera assignatura sí que en podríem dir català perquè hauria d'aplicar una metodologia d'ensenyament de llengües modernes). No és aliè al BUP, doncs, preocupar-se de l'ensenyament del català a no-catalanoparlants perquè previsiblement tindrem sempre alumnes d'aquest tipus, (això, tot i comptant que l'EGB acomplirà la seva tasca de capacitar els alumnes en el domini del català, cosa que posem en dubte si no es catalanitza la societat d'una manera global).

En l'actual situació, és evident que preocupa moltíssim al BUP l'ensenyament del català a no-catalanoparlants i és aquesta situació actual que cal debatre amb urgència entre els qui ens dediquem a aquesta tasca: com es resolen les múltiples situacions de barreja d'alumnes catalanoparlants i no-catalanoparlants? Quines metodologies es fan servir per ensenyar el català a aquests alumnes? Quins tipus de coneixements se'ls demanen a l'hora d'avaluar-los? Quins nivells d'exigència s'adopten amb els alumnes no-catalanoparlants?

Lisa GILBERT, Teresa MARBÀ, Enric MONTANER

Professors dels cursos intensius de la Universitat de Barcelona.

CURS INTENSIU EXPERIMENTAL DE CATALÀ PER A NO-CATALANOPARLANTS. (Experiència feta a la Universitat de Barcelona).

No pretenem pas donar una recepta màgica, sinó explicar el com i el perquè d'una experiència comuna que portem a terme enguany a la Universitat de Barcelona: uns cursos intensius de català per a no-catalanoparlants, la segona tongada dels quals haurà acabat just en començar aquest Simposium.

Tot i que encara és d'hora per treure'n conclusions, volem apuntar algunes idees que han guiat la nostra experiència.

LLENGUA AUTÈNTICA.— Ens hem adonat que sovint fèiem servir a classe una llengua que només serveix per fer classes d'idiomes, però que no serveix mai a la vida real. Si volem que els aprendents de català siguin capaços de parlar fora de classe, els hem de donar una llengua útil i viva.

PROGRAMA, MÈTODES: ENFOCAMENT.— Articulem la classe, no pas en funció d'un programa preestablert i tranquil·litzador, sinó en funció de les necessitats dels estudiants. Per això, des del començament, els demanem que expressin els dubtes que tenen, i dediquem regularment un temps als comentaris i crítiques sobre la marxa del curs.

PAPER DE L'ESTUDIANT I PAPER DEL PROFESSOR.— El professor coneix millor que l'estudiant **com** s'aprèn una llengua en una situació estructurada —la classe— i coneix la llengua que en-

senya. Però l'estudiant coneix millor **què** necessita a cada moment i sap quins són els mecanismes del seu propi aprenentatge. Per això a la classe hi ha d'haver dues menes d'activitats: activitats motivades pels estudiants i activitats motivades pel professor.

PROCÉS D'APRENENTATGE.— L'aprenentatge és un procés actiu i voluntari per part de l'estudiant. Per això trobem que no serveix de gaire donar normes arrodonides i acabades que l'alumne s'ha d'empassar. És més interessant fer que siguin ells mateixos que arribin a formular normes a partir de la llengua que van aprenent.

Pensem que l'exposició més detallada de la nostra experiència pot contribuir a solucionar alguns dels problemes que se'ns presenten a classe i a fer més eficaç la tasca de catalanització del país. Volem remarcar, però, que aquesta tasca d'ensenyament del català a la gent que no el parla no és pas provisional, com pensen alguns: arreu és una feina normal i reconeguda l'ensenyament de l'idioma del país als no parlants que volen conèixer aquella cultura o entrar en aquella societat. Arribar al reconeixement de la nostra professionalitat específica és un dels objectius que tenim davant els mestres de català a no-catalanoparlants.

Abelard M. GONZÀLEZ

Del Departament de Matemàtiques del Col·legi Nacional «Bonavista», Tarragona.

FAREM CIÈNCIA EN CATALÀ?

Considerant l'àmbit de la legislació educativa hem d'obrir tota reflexió, ací i ara, amb l'article 3, paràgraf 3, de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya: s'ha de garantir l'ús normal i oficial del català.

I els fets? Heus ací una realitat on la Llei s'haurà de manifestar amb mesures concretes:

La riquesa lèxica és condicionada pel vehicle lingüístic suport de la instrucció: no és el mateix rebre ensenyament **en** català que **del** català. Això implica —i ha estat verificat—:

- a) Un graduat escolar, intruït **en** castellà i coneixedor **del** català, no sap les equivalències catalanes de tots els mots tècnics adquirits en la seva instrucció.
- b) En situació col.loquial catalana molt sovint són intercalats mots tècnics castellans.
- c) Un prurit sense fonaments fa que, de vegades, siguin «catalanitzats» erròniament mots que hom pressuposa incorrectes.

Al marge de tota política i legislació educatives, —tasques necessàries—, si la supervisió educativa i fins i tot l'actuació didàctica no arriba a seguir i conquerir determinats objectius la situació ramandrà, com fins ara, negativa.

L'èxit del procés és condicionat en primer terme per:

- la intercalació, progressiva en nombre i paral.lela a la coneixença del català, de lliçons de matemàtiques, física, etc., **en** català.

Però això demana que:

- el professorat específic de matemàtiques, física, etc. que alligona **en** castellà, sàpiga a la vegada el català.

Hem arribat, al meu entendre, al fons de la qüestió: garantir l'ús normal i correcte del català en les ciències a la fi del període educatiu obligatori.

Oriol GUASCH, Assumpta FARGAS

Professors d'Escola Universitària de Mestres.

UN CURS DE CATALÀ PER A NO-CATALANOPARLANTS ADULTS.

Aquest curs és la concreció d'una colla d'anys d'experiències en el camp de l'ensenyament del català a no-catalanoparlants d'un grup de professors del departament de llengua de l'Escola de Magisteri de Sant Cugat.

Definirem mínimament el marc institucional en què ens movem i la tipologia de l'alumnat i això ens permetrà d'explicar millor els objectius del curs i la seva metodologia. Aquesta metodologia, doncs, i bàsicament tots els recursos destinats a potenciar allò que és fonamental en un curs de català per a no-catalanoparlants, l'expressió oral dels alumnes, constituïran el cos central de la comunicació. Dedicarem a més una atenció especial a les activitats orals, individuals i col·lectives, que anomenem «activitats obertes» perquè creiem que ajuden molt l'alumne a desinhibir-se i condueixen a una utilització més lliure i creativa de la llengua.

Ricard JORDANA, Maria Dolors MACARULLA, Marta QUER

ETIMOLOGRAFIA: SEMÀNTICA DIDÀCTICA I GRÀFICA DEL VOCABULARI CATALÀ.

1. Entre les mancances que dificulten l'aprenentatge del català als alumnes de parla castellana –i àdhuc el millor coneixement de la pròpia llengua per part dels catalanoparlants– figura el coneixement deficient de la semàntica i l'etimologia produït en part per la influent metodologia estructural-conductista.
2. En els darrers anys les ciències semàntiques han avançat molt, articulant-se amb els tradicionals coneixements filològics, però la informació etimològica segueix refugiada en els diccionaris especialitzats (v.g. els de Coromines, Moll, Klein, Oxford).
3. Nosaltres ens proposem precisament traslladar aquests coneixements –que hem anat estructurant en el procés de constitució d'una didàctica crítica i autòctona de la llengua anglesa– i posar-los a l'abast d'alumnes i professors d'una faïçó raonada, comparativa i gràfica –en algun dels sentits d'aquesta paraula–.
4. Exemple:

castellà	de l'àrab
jabali	gabal
porc de muntanya	montanya

català	l·latí
senglar	singulare
porc que va sol	singular

Encarna LAGUNA

MECANISMES D'APRENENTATGE A PARTIR D'UN CAS D'AFÀSIA TRAUMÀTICA.

La meua comunicació té com a argument les dades obtingudes de l'anàlisi concreta del llenguatge d'un pacient amb traumatisme cerebral, de localització fronto-temporal, que presentava una clara afàsia de comprensió i d'expressió. Degut a tal traumatisme, d'instauració brusca, la desintegració del seu llenguatge era tal que va haver d'aprendre novament la seva pròpia llengua. El seguiment de la seva evolució podria donar-nos valuoses informacions sobre els mecanismes d'aprenentatge.

El material utilitzat per a l'anàlisi consisteix en una selecció de gravacions en cinta magnetofònica del discurs espontani del pacient, corresponents a diversos estadis de la seva evolució. Aquest material ha estat organitzat en tres fases de 1559 mots cada una. Des del punt de vista de la producció, hem classificat les desviacions observades segons tres nivells: sintagmàtic, lèxic i transformacional (a partir dels models de la G.G.T. formulats per Chomsky (1965 i 1970).

Des del punt de vista de la percepció, hem agrupat els 1559 mots que componen cada fase segons llurs classes gramaticals. Això ens donarà, entre d'altres coses, el valor informatiu del discurs.

Consideracions generals:

1. La utilització de models generatius pot ser de gran ajuda, no solament en la pràctica clínica de casos patològics, sinó també en el camp de l'aprenentatge normal d'una segona llengua. Amb ells podem determinar les dificultats principals en determinades circumstàncies i veure, en conseqüència, quins poden ser els sistemes d'aprenentatge més adequats.
2. En qualsevol cas, els programes han de passar per una aplicació global que contempli, no solament els aspectes verbals, sinó també tots els altres sistemes semiòtics que intervenen en la comunicació.

Jean-Léon LESAUVAGE

PARÀFRASI I CLASSE ACTIVA.

Per una utilització renovada de la paràfrasi a la classe de llengua 2.^a

Bàsicament la paràfrasi consisteix a expressar el mateix concepte o contingut d'un mot amb altres paraules. Des del diccionari fins al professor, és una eina molt emprada en l'aprenentatge de la llengua materna o segona. Aquí, però, la unitat-base no serà el mot, sinó la frase en el seu context situacional: és un exercici d'expressió oral, no de sinonímia.

UTILITZACIÓ

- 1) **a partir d'imatges:** es busca un còmic en què el significat de la història sigui perfectament intel·ligible amb l'únic suport dels dibuixos. Si cal, s'esborra el contingut de cada globus. Es pot treballar amb fotocòpies, retroprojector o diapositives.

Es presenta als alumnes tot el conjunt de la història sense cap comentari i després, vinyeta per vinyeta, es demana als participants que expressin tot allò que poden dir els personatges. S'ha d'exigir cada cop diverses frases per al mateix globus. El mestre pot intervenir per introduir el vocabulari que falti. Al final es poden donar les frases de l'autor del còmic, però només com una paràfrasi més, mai com a «solució».

- 2) **a partir de textos:** un cop llegit tot el text, el professor demana als alumnes que expressin d'una forma diferent aquelles frases que li semblin més interessants (bé per les seves construccions sintàctiques, bé pel seu vocabulari). Aquí com més nombroses seran les frases produïdes pels alumnes, millor.

AVANTATGES PEDAGÒGICS

- fer la classe més activa: els alumnes han de produir enunciats i jugar amb la llengua, ja que els anunciats d'un alumne poden provocar noves frases per part d'altres alumnes. A més a més els alumnes poden corregir-se mútuament, sigui fonèticament, sigui morfològicament o sintàcticament.
- permetre una revisió i assimilació del vocabulari adquirit precedentment, tot i respectant el nivell individual i l'estratègia pròpia d'aprenentatge de cada alumne.
- donar una visió dinàmica de la llengua així com una perspectiva relativa del significat dels mots segons el seu context situacional.
- treballar els «nivells de llenguatge» adaptats a cada situació: el professor no pot acceptar les paràfrasis que no siguin adequades a la situació donada i/o que no siguin realment equivalents a la frase inicial.
- evitar la traducció amb tots els problemes que comporta a uns nivells bàsics d'aprenentatge de la llengua segona.
- afavorir la imaginació i l'expressió espontània.
- no necessitar gaire material.

Lluís LÓPEZ DEL CASTILLO

Professor de l'Escola de Mestres de Sant Cugat.

PROCÉS D'INTEGRACIÓ LINGÜÍSTICA DE LA MINORIA CASTELLANOPARLANT EN UNA ESCOLA DE MAJORIA CATALANOPARLANT.

Seguiment del procés d'integració lingüística d'una minoria (20%) dins un conjunt majoritàriament catalanoparlant i d'aprenentatge íntegrament català.

Aquesta minoria, la podem dividir en diverses categories:

- a) nen de parla castellana familiar per al qual l'escola és el primer centre (ingressats a preescolar);
- b) id. procedent d'un altre centre d'ensenyament en castellà (ingressats a E.G.B.);
- c) nen catalanoparlant procedent d'un altre centre d'ensenyament en castellà (ingressats a E.G.B.);
- d) nens la llengua familiar dels quals és vacil·lant o bé dubtosa.

Els aspectes a examinar foren els següents:

1. Procés d'adopció del català com a llengua oral de comunicació amb els mestres, amb els altres companys catalanoparlants, amb els altres companys no-catalanoparlants; id. dels altres companys i del mestres amb ells.
2. Procés de domini escrit del català, i com a llengua d'aprenentatge. Mesures de llur treball.
3. Els nens problemàtics. Els casos residuals. Actituds resistencials.

Pere MANZANARES

Secretari de l'Associació La Bressola.

LA BRESSOLA.

Aquesta comunicació raurà en primer lloc sobre un breu estudi de la relació llengües-nins quant a la família i a les diverses àrees de la societat nord-catalana.

Seguirà l'exposició de les raons que van empènyer uns pares i militants catalanistes a crear una escola maternal de tipus voluntarista al 1976, on, per primera vegada a Catalunya-Nord, el català no fos llengua d'estudi sinó llengua vehicular.

Després del balanç de cinc anys de funcionament d'aquestes maternals acollint nins i nines de dos a sis anys: pedagogia i resultats a l'hora del traspàs a l'escola primària en francès, es presentaran les perspectives immediates (creació d'una escola-bressola primària amb els problemes que planteja: resistència dels propis pares...).

Es valorarà també la incidència que ha tingut La Bressola en els medis culturals i polítics nord-catalans relacionada amb les dificultats de funcionament (aïllament i aspecte financer).

Per altra banda, i això també forma part d'alguna manera del projecte de La Bressola, es farà un balanç de la colònia catalana que tingué lloc l'estiu proppassat al Vallespir i de la possible creació també a la comarca del Vallespir d'un Centre Permanent d'Acull per a la Joventut dedicat a les escoles dels Països Catalans.

Joan MARESMÀ

L'APRENENTATGE DEL CATALÀ PER PART DELS NO-CATALANOPARLANTS.

L'elaboració d'aquesta comunicació respon a dos objectius: l'un, l'experiència compilada de les classes de català al llarg dels cursos fets a no-catalanoparlants, i l'altre, exposar la metodologia emprada per a tal fi.

Hom parteix tant de les dificultats trobades en les diferents situacions on s'han realitzat les classes de català, tenint molt present l'alumne i l'entorn social d'on procedeix i el lloc on està inserit, com

dels objectius assolits que són els de la comprensió i expressió en llengua catalana per tal d'aconseguir a través de la llengua catalana el mitjà d'integració a una sola comunitat, un sol poble.

Aquestes dificultats desapareixen progressivament en relació amb dos fets molt importants i que interrelacionats es resolen a mesura que els alumnes cursen ja més de dos i tres cursos de català.

Aquests fets que volem ressaltar són els següents: l'un és considerar el català com una matèria més que l'alumne ha d'estudiar i l'altre, com dèiem, interrelacionat amb la matèria mateixa i la durada dels cursos efectuats, el de la progressiva despolitització que es fa de l'assignatura.

Hom exposa aquests fets constatats a bastament en diferents escoles i cursos, des d'EGB, Formació Professional, BUP, amb matisos als diferents entorns socials de cada escola, i una diferència qualitativa amb l'ensenyament d'adults on no es dona aquesta vessant política, en general.

Aquesta tasca és aspra, angoixosa en molts moments i perillosa en d'altres i caldria anar avesats d'aquests fets que hom ha constatat.

La comunicació exposa la realitat en què hom es troba i s'ha trobat per tal de fer-hi front i aconseguir un ensenyament digne com la dignitat del mestre.

Marta MATA

De l'Associació de Mestres «Rosa Sensat».

LA LLENGUA DEL NEN I LA LLENGUA DE L'ESCOLA.

En l'actual situació lingüística de Catalunya l'escola ha d'afavorir la recuperació de la llengua catalana fins a la seva plenitud socio-cultural i ha d'afavorir també el pas dels nens a la llengua catalana.

Per això cal superar la concepció tradicional de llengua materna per afirmar la importància de la llengua del nen, en una nova concepció de la llengua materna com a llengua que engendra a la cultura i per la qual el nen opta d'una manera explícita o tàcita.

Aquesta opció en favor de la llengua catalana té unes implicacions pel que fa al tractament didàctic i al plantejament pedagògic de la llengua a l'escola; un i altre superen la pedagogia en minúscula i s'emmarquen en la Pedagogia en majúscula, entesa no sols com a ciència de l'educació individual, sinó com a ciència de l'educació col·lectiva d'un poble.

Gentil PUIG i MORENO

Professor de l'Escola de Magisteri de Sant Cugat (UAB).

ELS SISTEMES DE CORRECCIÓ FONÈTICA I EL CATALÀ L-2.

És conegut de tothom el fenomen del bloquejament psicològic dels castellanoparlants quan han de començar a llançar-se a parlar, a expressar-se oralment. Per tal de vèncer aquesta dificultat es fa cada cop més necessària l'adaptació al català de les tècniques de correcció fonètica elaborades per les Universitats de Zagreb (Iugoeslàvia) i de Mons (Bèlgica).

Històricament s'ha partit molt sovint –i es segueix partint encara– del sistema anomenat **articulatori** que consistia precisament a «desarticular» la llengua parlada produint una articulació excessiva o exagerada.

Amb els avenços de la lingüística i de la fonologia estructural s'ha començat a utilitzar el sistema d'**oposicions fonològiques**, sobretot pel que fa a la discriminació auditiva. (Tècnica de les parelles mínimes). Però aquestes tècniques només han suposat un pas endavant.

Cal esperar l'arribada de la dècada 60/70 per veure aparèixer un mètode de correcció fonètica més elaborat i científic, anomenat **sistema verbo-tonal de correcció fonètica**. Els principals autors en són: Petar Guberina de la Universitat de Zagreb (que va iniciar aquestes recerques) i Raymond Renard, de la Universitat de Mons que l'ha desenvolupat posteriorment.

Aquest mètode insisteix primer en els aspectes de **fonètica acústica** (audició), de **fonètica combinatoria** o distribucional (posició de fonemes i entorn vocàlic i/o consonàntic) i de fonètica supraseg-

mental o prosòdica (ritme, tensió, timbre, entonació).

Nosaltres hi afegim la **fonètica comparativa** de Pierre Delattre (Universitat de Colúmbia, USA) per tal de precisar el que és la situació auditiva i articulatòria dels aprenents (punt de partença) en relació al nou sistema fonètic a adquirir (punt d'arribada). Entre aquests dos extrems cal elaborar una estratègia correctiva corresponent que certs especialistes anomenen foniatría i d'altres ortofonia o logopèdia.

Gentil PUIG i MORENO

Professor de l'Escola de Magisteri de Sant Cugat (UAB).

METODOLOGIES D'APRENENTATGE DE LLENGÜES SEGONES.

RECERQUES I EL CAS DEL CATALÀ L-2.

Els especialistes de lingüística aplicada i els metodòlegs distingeixen generalment quatre generacions de metodologies d'ensenyament de llengües segones:

1. El mètode tradicional o gramatical amb traducció.
2. El mètode directe o de centres d'interès.
3. El mètode de «Pattern Drill», audio-oral o audio-lingual.
4. El mètode situacional o audio-visual (SGAV).

Els mètodes «Notional-Fonctional» són una variant o un compromís dels mètodes situacionals i del mètode 3 (behaviorista), són utilitzats sobretot per l'anglès L-2.

Cadascun d'aquests mètodes correspon a una època determinada i era o és dirigit a un públic (o classe social) específic, tenia o té una concepció de la gramàtica, de la llengua i de la civilització ben característiques.

A més, podem dir que no sempre existeixen en «estat pur», ans tenen ingredients d'una i altra metodologia, si bé tenen alhora una dominant metodològica.

Pel que fa als mètodes situacionals volem precisar una mica més perquè són al nostre entendre els més elaborats ara per ara.

1. Des del punt de vista **lingüístic**, parteixen de les concepcions estructurals de les llengües i de les operacions d'elucidació del signe lingüístic.
2. Des del punt de vista **psicolingüístic** tenen en compte la interdependència del pensament en relació al llenguatge i a la situació d'aprenentatge (insistent en la percepció visual i auditiva).
3. Finalment, del punt de vista **metodològic**, donen la prioritat absoluta a la llengua parlada.

Volem indicar després els grans eixos de les investigacions metodològiques en el sentit de:

1. **Les recerques sociolingüístiques** (llengua i societat, nivells de llengua, variants dialectals, etc.).
2. **Les recerques psicolingüístiques** (llengua i individu, motivacions, processos d'aprenentatge...).
3. **Les recerques lingüístiques** (teoria dels «Speech Act», realitzacions del Consell d'Europa...).

Finalment, tractarem de fer una valoració crítica dels treballs de metodologia d'ensenyament del català com a llengua segona –existents o en curs d'elaboració– als Països Catalans.

Enric RAMIRO i ROCA

L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALANOPARLANTS AL PAÍS VALENCIÀ.

- 1.- Situació i característiques del País Valencià.
- 2.- Intents cap a un ensenyament a no-catalanoparlants.
Mètodes, problemes i experiències.

- 3.- L'actualitat de l'ensenyament a no-catalanoparlants.
Frustració d'una necessitat.

Modest REIXACH

ELS JOVES DE LA COMARCA D'OSONA I LA LLENGUA CATALANA

Aquesta comunicació consistiria a presentar i comentar els resultats d'un estudi sobre els joves de la comarca d'Osona en allò que es refereix al coneixement i ús de la llengua catalana.

En la primera part exposaré les principals dades lingüístiques dels joves de la comarca, obtingudes en aquest estudi i les compararé amb d'altres preexistents. També donaré algunes indicacions metodològiques sobre aquesta mena d'estudis.

L'exposició prestarà una atenció especial a la situació lingüística dels immigrants i de llurs fills.

Tot partint de les dades empíriques presentades, intentaré de fer algunes reflexions sobre els factors de catalanització, amb referències particulars a l'escola.

Lluís ROCA i MARIMON

De la Subcomissió de Llengua i Cultura Catalanes del Consell d'Ensenyament de Sta. Coloma de Gramenet.

MINORIES DINS MINORIES; ACTITUDS I COMPORTAMENTS LINGÜÍSTICS A STA. COLOMA DE GRAMENET.

- El català a Sta. Coloma - Sta. Coloma minoria al Països Catalans - Els Països Catalans dins l'estat majoritari castellà - I tot dins un procés d'internacionalització lingüística probablement en anglès - ...
- 1.ª i 2.ª llengua a Sta. Coloma - El català i el castellà dins un àmbit familiar diferent - Matrimonis mixtos - Fills de pares castellans (1.ª generació) - Fills de pares catalans - Catalanoparlants fills de castellanoparlants (2.ª i 3.ª generació)
- DADES - Població - Lloc de treball dels colomencs - contactes socio-culturals - ...
- Ensenyament del català a E.G.B. - Ensenyament Mitjà - Adults - Reciclatge mestres - Anys de treball i incidència - ...
- Ús del català - Entitats públiques - Entitats privades - Parròquies - Publicacions - Partits - ...
- INTERESSOS DE LA POBLACIÓ - Manteniment de la llengua i cultura propis - De forma natural - De forma resistent, reaccionària - ...
- Necessitats socials - Lloc de treball - Nivell cultural - ...
- Desig d'integració - d'arrelament - ...
- Actituds polítiques - Símbol de progressisme - ...
- ENSENYAR CATALÀ A STA. COLOMA - El català des de d'alt - el català des de baix - Ensenyament i colonització - Vivència, comunicació, transmissió - Integració - Simbiosi -
- Mescla de llengües - Fets lingüístics - generals - particulars o peculiars -
- ÚS - Català passiu - Col.loquial - literari - normatiu -
- NIVELLS DE LLENGUATGE - NIVELLS DE CULTURA - Nivell cultural del professor de català - Nivells de cultura dels alumnes (infants o adults) - Diversitat o disparitat de situacions culturals - Connexió-desconnexió - Arrelament del professor a la realitat de l'alumne -
- CONCLUSIONS - Dificultats - Elements a tenir en compte en el procés d'ensenyament - Actituds mínimes necessàries -
- Processos lingüístics paral.lels -

Joan M. ROMANÍ, Gentil PUIG

Professors de l'Escola de Magisteri de Sant Cugat (UAB).

APUNTS PER UNA METODOLOGIA DEL CATALÀ COM A SEGONA LLENGUA.

(Nivell 2, iniciats)

- 1.- Definició de què entenem per un nivell 2.
- 2.- Passos metodològics:
  - I.- Audició de gravacions preparades en «Cassette» (K-7).
    - converses espontànies, conferències, ràdio...
    - I.I.- Audició de cançons escollides:
      - Treball de llengua: expressions, girs, modismes...
      - Història del moviment de la Nova Cançó.
    - II.- Producció fonètica:
A partir de poemes escollits pels alumnes:
      - Treball de dicció, entonació, ritme...Fonètica articulatòria i correcció fonètica.
    - III.- Creació Lingüística amb suport:
      - A través de comentaris sobre premsa escrita.
      - Resums d'articles...
      - Crítica i anàlisi de continguts.
      - Treball sobre estil, nivell, errades...
      - Frases compostes (amb coordinació).
      - Treball amb còmics muts (Camús del Cavall Fort) o bé buidats, amb bafarades en blanc.
    - IV.- Creació lingüística sense suport:
      - Exposicions orals sobre temes escollits lliurement pel grup i preparats per equips de dues persones (10m)
        - enregistrament en cinta
        - debat-exposició
        - correcció i nova audició
        - resum del debat per una altra persona que no ha preparat.

Ernesta SALA i BRUSÉS

Professora agregada de Llengua Catalana a l'Escola de Magisteri de Girona.

PROGRAMACIÓ-EXPERIÈNCIA EN L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA CATALANA A CASTELLANOPARLANTS ADULTS, amb un nivell de formació superior al COU.

En realitat, aquesta experiència s'ha dut a terme en un grup de metges castellanoparlants, i més tard, també, amb alguna modificació dels textos, en un grup de professors d'institut.

La idea general suposa una continuïtat de tres anys, i unes 150 hores en total, repartides durant els tres cursos escolars.

L'objectiu primordial és que en finalitzar el primer any, l'alumne hagi aconseguit una parla oral entenedora i correcta, encara que amb un lèxic limitat al llenguatge col·loquial, però amb connexió amb la llengua estàndard o normalitzada.

Per al segon any es pretén que l'alumne arribi a un bon domini de la llengua oral i sigui capaç d'escriure textos curts en un llenguatge no especialitzat.

L'objectiu final és la consecució de la llengua oral fluida, dels principals punts diferencials en la morfosintaxi de les dues llengües i una reflexió sobre la Gramàtica, i un domini acceptable del català escrit.

Es valora el català passiu dels components del grup.

Mai no s'utilitza la traducció, per principi.

Es parla català des del primer dia.

Mai no es passa a un treball d'expressió oral si no està ben aconseguida la comprensió del text o de l'explicació.

Des de molt aviat s'introdueix la lectura, ja que és gairebé sempre la base de tot treball oral (escrit) posterior.

Aquesta programació parteix de, i està basada en, les diferències lingüístiques entre el català i el castellà, tant des del punt de vista fonètic, com morfosintàctic, a més del lèxic, que es va introduint de manera progressiva, tenint en compte les dificultats fonètiques, així com el vocabulari bàsic d'adults.

A cada unitat didàctica s'indiquen els objectius proposats, que són diversos (fonètic, morfosintàctic, lèxic; comprensió i expressió oral). També s'indica la metodologia seguida.

Com a mitjans auxiliars d'aquesta experiència, els audio-visuals en general: filmines, diapositives, magnetòfon, pissarra de feltre, així com qualsevol mena de material gràfic en imatges.

Roser SALAVERT, Jordi BACHS

Del Departament de Psicologia. Universitat Autònoma de Barcelona.

LA CLOSA GRAMATICAL: UNA PROVA PER L'AVALUACIÓ DE L'HABILITAT MORFOSINTÀCTICA.

Es presenta una prova per l'avaluació de l'habilitat morfosintàctica del nen. La prova consisteix en una adaptació del Subtest Grammatic Closure de l'Illinois Test of Psicolinguistic Abilities (ITPA), que denominem Closa Gramatical, pel cas particular de nens de parla catalana i nens que, procedint de família no-catalanoparlant, fan l'aprenentatge en català o del català i, com els primers es troben exposats a un entorn diglòssic català-castellà.

La base teòrica de la prova consistí: 1.- Una anàlisi detallada, segons un criteri generatiu, dels ítems del Grammatic Closure, 2.- Un breu estudi comparatiu de les llengües anglesa i catalana, 3.- Una subdivisió de les estructures bàsiques de la llengua en les categories: relacions lexema-morfema dins la paraula, relacions dins el sintagma nominal, relacions d'enllaç i concordança entre el sintagma nominal i el verb i quantificadors.

Els ítems d'aquesta prova estan formats per frases incompletes que es presenten verbalment mentre s'assenyala el dibuix que l'acompanya, i que el nen ha de completar. Es varen construir a partir de les inflexions que es volien avaluar i posant especial èmfasi en aquells accidents gramaticals que podien ésser problemes potencials degut a la proximitat del castellà.

Els ítems que es presenten així com les normes d'interpretació de la prova provenen dels resultats obtinguts després d'administrar la prova a una mostra de 400 nens catalanoparlants que varen ésser seleccionats d'acord amb criteris de nivell d'intel·ligència, rendiment escolar i adaptació social. La prova es puntua segons el procediment utilitzat a l'ITPA.

Les dades per l'avaluació de la prova obtingudes amb el grup normatiu de nens catalanoparlants són aplicables a l'estudi del procés d'adquisició dels automatismes de la llengua catalana del nen no-catalanoparlant que viu en un entorn de diglossia català-castellà, i fa l'aprenentatge en català.

PROVES OBJECTIVES DE DETERMINACIÓ DELS CONEIXEMENTS GLOBALS I PARCIALS DELS ALUMNES D'EGB NO-CATALANOPARLANTS.

Amb aquest títol, prou indicador del contingut del treball, es presenten una sèrie de proves objectives amb aquests objectius:

- Determinació dels coneixements globals de català dels alumnes d'EGB que no el tenen com a llengua materna.
- Determinació de coneixements parcials, –lexicals, morfosintàctics i fonològics-ortogràfics–, amb tests ordenats per temes i dificultat creixent.

He escollit la forma de test per la rapidesa amb què es passa i amb què es corregeix i la diversitat de formes i moments en què es pot usar.

L'índex dels temes treballats, dels quals n'enviaré una mostra representativa, és el següent:

Tests de coneixements globals:

- Proves de determinació de nivell sobre els llibres de la col·lecció «El Molí de Vent», de l'Ed. Casals.
- Proves basades en textos, de dificultat i temàtica adaptada a nivells diversos, d'autors catalans.

Tests de coneixements parcials:

- Proves de morfologia nominal (N1-N-7)
- Proves de morfologia verbal (V1-V30)
- Proves sobre els pronoms (P1-P12)
- Situacionals, quantitativs i temporals (S1-S3, Q1-Q3, T1-T3)
- Tests de fonologia (no lligats, per tant, als aspectes morfosintàctics anteriors) (FO1-FO30)

L'ús d'aquest material pot ésser factible a partir de 4^a d'EGB fins a 8^è., però podrà usar-se també en cursos superiors en què convé treballar determinats aspectes i en la manera que permet el test.

Francesca SOTORRES, Núria PUIGDEVALL, Jaume ÀLVAREZ

PROBLEMÀTICA DE L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NIVELL DE F.P. I FORMACIÓ D'ADULTS.

L'objectiu de la comunicació serà d'obtenir unes dades fiables a tenir en compte en tota programació de l'ensenyament del català a nivell de Formació Professional i de Formació d'Adults.

Per tal d'aconseguir això hem recorregut a efectuar un mostreig utilitzant l'Escala d'Actituds de Lickert, basant-nos en la problemàtica que planteja l'origen de l'alumne, tant de F.P. com d'Adults, el mitjà on prioritàriament desenvolupa la seva formació i l'actitud envers l'assignatura de llengua catalana.

Amb l'enquesta s'espera d'obtenir els següents resultats:

- Coneixement de l'origen de l'alumne.
- Nivell d'aprenentatge del català.
- Posició del català respecte a les altres assignatures.
- Actitud envers el seu aprenentatge.

Els resultats obtinguts amb aquesta enquesta no els considerem definitius, simplement són l'exposició d'una experiència susceptible d'ésser millorada i ampliada, però creiem que és suficient per poder mostrar un dels aspectes de la problemàtica que planteja l'ensenyament de la llengua catalana en dos nivells diferents: Formació Professional i Formació d'Adults.

Tilbert Dídac STEGMANN

Professor de la Universitat Lliure de Berlin.

L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A L'ÀREA LINGÜÍSTICA ALEMANYA.

El català no té presència en el sistema escolar de la nostra àrea lingüística. Amb prou feines a les nostres escoles es manté el francès al costat de l'anglès que tendeix a monopolitzar-ho tot. A l'escola general l'anglès és l'única llengua. A les escoles superiors –al costat de les llengües mortes, normalment el llatí– hi ha el francès. Només en molt poques, i només en els últims anys, hi ha el rus o l'espanyol. Percentualment aquestes i altres llengües són com inexistentes.

La jerarquia vigent diu: Primer l'anglès, després el francès i després...: «no podem carregar massa els pobres alumnes a l'escola», és a dir: res més.

Si no diversifiquem d'una manera radical les llengües i cultures ofertes com a matèries a totes les escoles europees i desfem les jerarquies vigents, poc canviarem l'estat de les coses.

Però aquesta diversificació dins de l'espai escolar –a llarg terme fonamental per al que serà l'Europa futura– només s'arribarà a imposar si la preparem des d'altres espais més fàcils de moure perquè no són fenòmens d'abast tan massiu o tan controlats per la burocràcia estatal.

Un d'aquests espais és la universitat.

Jaume TIÓ i CASACUBERTA

Universitat de Bonn.

ELS SISTEMES CONSONÀNTICS CATALÀ I ALEMANY COMPARATS.

Després d'una breu exposició sobre teoria de la comunicació s'analitzaran els al·lòfons consonàntics que apareixen d'una manera aïllada dintre de textos catalans i alemanys, dividits en les tres posicions següents: 1. inicial seguida de vocal; 2. intervocàlica; i 3. final precedida de vocal.

L'objectiu didàctic de l'estudi és veure els sons diferents, semblants o iguals que apareixen a les dues llengües a les diferents posicions per a poder treballar amb més o menys intensitat, segons les relacions que hi hagi, els problemes fonètics amb què es trobaran els estudiants d'alemany catalans per una banda i els estudiants de català alemany per l'altra.

Josep TIÓ i CASACUBERTA

Professor d'Escola Universitària de Mestres.

L'ESPECIFICITAT DE L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALANOPARLANTS.

La comunicació té com a objectiu destacar la singularitat de l'ensenyament del català als no-catalanoparlants: per un cantó presenta diferències bàsiques respecte del seu ensenyament als catalanoparlants, però també hi manté semblances fonamentals; per l'altre, si bé és veritat que unes semblances genèriques l'acosten a l'ensenyament de les llengües estrangeres, també ho és que unes diferències importantíssimes l'en separen.

Aquesta singularitat es reforça més encara si tenim en compte la incidència que hi poden tenir altres factors escolars o extraescolars: l'heterogeneïtat lingüística, els coneixements passius, la política lingüística de l'equip de mestres, el context ambiental, els factors actitudinals, etc.

Tot això fa que hàgim de trobar la nostra pròpia via metodològica per ensenyar la llengua catalana als no-catalanoparlants, sense que això signifiqui que hàgim de fer invents metodològics portentosos o originals innovacions didàctiques: a vegades n'hi haurà prou d'alterar l'ordre d'uns determinats elements, o bé d'accentuar la importància d'unes activitats, o bé imprimir-hi un ritme diferent.

Joan TOCABENS

Professor a l'Escola Normal de Perpinyà.

EL CATALÀ DINS L'ENSENYAMENT PRIMARI.

L'ensenyament del català a les classes primàries i de pàrvuls té cinc anys d'existència efectiva. És suficient per a fer un balanç revelador del camí que s'ha recorregut fins ara.

Aquesta comunicació tractarà doncs de l'evolució de l'ensenyament de la nostra llengua des de la famosa llei Deixonne de l'any 1951, que obria una porta estreta als mestres de Catalunya Nord, fins avui dia. Passarem ràpidament sobre el període 1951-1975, gairebé buit en vista de les dificultats diverses encontrades pels qui volien fer entrar el català dins llurs classes. Estudiarem més en detall l'organització de l'ensenyament de la nostra llengua i la seva evolució de 1975 a 1980, o sigui:

1.- El català dins la Formació Professional dels alumnes mestres, amb tres períodes distints:

1975-1977: Primers passos i primeres dificultats.

1977-1979: La normalització.

1980: El català dins la Nova Formació de mestres.

2.- El català dins els reciclatges de mestres:

1976-1978: El català com a opció.

1978-1980: Primers seminaris de català i resultats.

1980: Nomenament d'una Conselleria Pedagògica.

A partir d'aquest estudi podrem plantejar millor els problemes de pedagogia i de nivell dels mestres i evocar llurs menesters. De mateixa manera seran desenvolupades les qüestions que es refereixen als alumnes.

Tot això ens durà a parlar de les experiències diverses d'introducció del català dins les classes, de la pedagogia i dels mètodes utilitzats.

A guisa de conclusió evocarem les nostres esperances i les perspectives per als anys escolars 1980-81 i 1981-82.

Ricard TORRENTS i BERTRANA

De l'Escola de Mestres d'Osona

LA FORMACIÓ PEDAGÒGICO-LINGÜÍSTICA DELS MESTRES A L'ÀREA DEL CATALÀ.

L'entrada de la llengua catalana en el sistema educatiu de Catalunya, de les Illes i del País Valencià, estableix les bases per a un replantejament de la formació pedagògico-lingüística dels mestres que hagin d'ensenyar a les escoles de l'àrea catalana.

La diversitat de situacions legislatives i fàctiques de cada un d'aquests països pel que fa al conjunt de problemes que incideixen en l'ensenyament del català i de l'ensenyament en català té com a contrapartida la unitat de la llengua i la uniformitat del sistema educatiu (el de l'Estat espanyol), on aquesta llengua s'ha d'ensenyar. La diversitat, doncs, no és obstacle per a un plantejament global de la formació dels mestres en la major part de l'àrea del català. (Ho seria, sens dubte, la diversitat que introduiria la consideració dels sistemes de Catalunya-Nord i d'Andorra).

La comunicació, doncs, començarà amb una

1.ª part: anàlisi sumària de la formació pedagògico-lingüística que han rebut i/o que encara reben els mestres de l'escola obligatòria durant la carrera de magisteri en els centres anomenats abans «Normals» i avui «Escoles universitàries de formació del professorat d'E.G.B.».

Continuarà amb una

2.ª part: anàlisi de la formació complementària –institucionalitzada– que els mestres han pogut rebre com a postgraduats en cursos de les Escoles d'Estiu o del Reciclatge.

Per últim la comunicació proposarà un

3.ª part: índex temàtic de nivells i de matèries que el currículum d'un mestre haurà de comprendre necessàriament, perquè la seva tasca d'ensenyar llengua als infants de Catalunya, de les Illes i del País Valencià sigui més eficaç, tant si es tracta d'infants de llengua familiar catalana, castellana o altra, com si es tracta d'ensenyar català, castellà o una altra llengua.

Naturalment, però, dintre del marc general de la formació pedagògic-lingüística del mestre, la comunicació tractarà especialment aquells

4.ª part: aspectes que fan referència a l'ensenyament del català a infants castellanoparlants.

M. Teresa TURELL

LA SOCIOLINGÜÍSTICA I L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALANOPARLANTS.

L'ensenyament del català a no-catalanoparlants constitueix, sens dubte, una tasca importantíssima en el marc de la tan necessària normalització de la llengua catalana. Però, la **normalització** d'una llengua no es pot confondre amb la **planificació** (language planning), la qual intenta solucionar tots els problemes lingüístics que afecten un país determinat; com tampoc no s'ha de confondre **normalització** i **normativització**. Aquesta última implicaria la consideració de l'estàndard que s'hauria d'ensenyar i formaria part del procés de normalització d'una llengua que s'ha decidit impulsar. I una i altra formen part de la planificació lingüística com a disciplina globalitzadora i portada a terme per instàncies governamentals, però a través de canals públics. I, en aquest sentit també, l'ensenyament del català a no-catalanoparlants hauria de formar part de la política de planificació concreta, perquè els no-catalanoparlants formen part de la població lingüística de Catalunya i constitueixen un element essencial dels problemes lingüístics que afecten la nostra comunitat.

De fet, la tasca que s'ha dut a terme en relació a aquest tipus d'ensenyament està plena d'experiències que poden ser útils a l'hora d'escorcollar un esquema provisional de planificació lingüística al nostre país. Però, el problema, des del nostre punt de vista, és que no s'ha partit d'un coneixement real de les necessitats concretes, tant a nivell de llengua com a nivell de població, és a dir, de l'audiència a la qual s'ha adreçat aquest ensenyament. En aquest sentit, la **sociolingüística** apareix com una ciència que pot aportar moltíssim a aquest nivell de decisió de la planificació; és a dir, que per tal de portar a terme un ensenyament correcte en tots sentits s'ha de poder respondre a tota una sèrie de qüestions en relació als parlants i llur lloc d'origen (**qui**), al grau de coneixement de la llengua per saber què s'ha d'ensenyar primer (**com**), al tipus de llengua, és a dir, els nivells, modalitats, estils, etc... (**que**), al tema o camp de conversa (**per què**), al lloc o situació on utilitza la llengua, és a dir, els àmbits (**on** i **quan**), als interlocutors de la situació lingüística (**a qui**), preguntes que, ni més ni menys, constitueixen l'objecte d'estudi de la sociolingüística i amb les respostes a les quals es pot planificar i restablir les mancances. En poques paraules, doncs, per poder planificar es necessita saber quines fites finals es pretenen aconseguir, quin estatus es desitja per a la llengua que s'ha decidit impulsar –entre les que concorren en una societat determinada– i quins processos s'han de seguir per tal de fer-ho al menys discriminatòriament possible, és a dir, a partir de les necessitats lingüístiques i demogràfiques. I aquestes necessitats impliquen un coneixement de la realitat sociolingüística abans esmentada, per tal de planificar coherentment i d'acord amb les dades.

Aquesta comunicació resumeix l'anàlisi sociolingüística d'un àmbit concret, el de la feina, amb l'estudi del qual s'han aconseguit dades relacionades amb el comportament, les actituds i la competència dels treballadors, autòctons i immigrants. Naturalment aquest àmbit té una gran incidència d'immigrants i, per tant, de no-catalanoparlants. En aquest sentit, doncs, és important de considerar-lo en relació a la tasca dels planificadors. Les dades, d'una banda, aporten una sèrie de coneixements sobre la competència dels no-catalanoparlants, a nivell de comprensió i expressió orals i escrites que poden servir per orientar el contingut dels cursos i esbrinar les dificultats en l'aprenentatge dels diferents grups de no-catalanoparlants; de l'altra, constitueixen un exemple de les dades amb les quals s'hauria de comptar a nivell de tota la realitat sociolingüística catalana.

M.ª Helena VERGÈS i CARRERAS, Margarida PRATS i RIPOLL

Professores de Llengua de l'Escola Universitària de Mestres de la Universitat de Barcelona.

PRESENTACIÓ I COMENTARI DE LES DADES EXTRETES DEL TEST NC-79 I D'UNA ENQUESTA PASSATS ALS NC QUE HAN INGRESSAT A L'ESCOLA UNIVERSITÀRIA DE MESTRES DE LA UB ELS CURSOS 1979-80/1980-81.

La present comunicació tractarà d'un aspecte ben concret de la tipologia lingüística de l'alumnat que ha ingressat a l'Escola Universitària de Mestres de la UB els cursos 1979-80 i 1980-81: els NC.

En primer lloc farem conèixer quin nombre n'ha ingressat al dit centre els dos darrers cursos i quin percentatge representen respecte el nombre d'alumnes matriculats. A continuació tot basant-nos en les dades tretes del buidatge de 439 tests, veurem quin coneixement, actiu i passiu, de llengua catalana tenien en ingressar a l'Escola; els resultats de l'enquesta, els quals aportaran un conjunt de dades sociolingüístiques, seran exposats tot seguit. Les conclusions globals seguides d'una sèrie de suggeriments relacionats amb la política lingüística a l'esmentat centre tancaran el nostre treball.

L'esmentada estructura reflecteix el procés de treball realitzat després del buidatge dels tests i de les enquestes:

- organització de les dades extretes dels 439 tests en taules i representacions gràfiques, seguida d'un comentari de les conclusions més significatives.
- sistematització dels resultats de les 242 enquestes i exposició dels trets més significatius.

El contingut d'aquesta comunicació és bàsicament informatiu, tanmateix no ens plauria reduir-lo exclusivament a aquest aspecte. Creiem que el conjunt de dades aportades constitueix un material que permet suggerir un replantejament de l'ús de la llengua catalana a l'Escola Universitària de Mestres de la Universitat de Barcelona.

M.ª Helena VERGÈS i CARRERAS, Margarida PRATS i RIPOLL

Professores de Llengua de l'Escola Universitària de Mestres de la Universitat de Barcelona.

ANÀLISI INTERNA DEL TEST NC-79.

En la present comunicació exposarem les conclusions que hem tret de l'anàlisi del test NC-79 segons les normes metodològiques que donen BEST i VALETTE per a l'anàlisi de la fiabilitat i de la validesa d'un test sobre coneixement de llengua.

La mostra de tests, tret del conjunt que van respondre els NC que van iniciar els estudis a l'Escola de Formació de Mestres de la UB (Sants), el curs 1979-80, ha estat feta segons una gradació dels resultats. Quant al nombre, vam utilitzar una mostra de 100 tests per tal de triar quins ítems s'havia d'analitzar, i de 50 per al treball d'anàlisi de cadascun dels ítems triats.

Les afirmacions que fem sobre la validesa i la fiabilitat dels ítems, i del test en general, no són res més que l'exposició dels resultats de l'anàlisi a què han estat sotmesos. No pretenem que la nostra valoració sigui «modèlica», som conscients de la limitació que implica, d'una banda el nombre de tests utilitzats i d'altra part els coneixements, massa sumaris, que tenim del tema.

Montserrat VILÀ

Professora de Llengua Catalana de Batxillerat.

FACTORS PSICOLÒGICS I SOCIOLÒGICS EN L'APRENENTATGE DEL CATALÀ COM A SEGONA LLENGUA.

En aquesta comunicació exposarem els resultats obtinguts a partir d'un estudi pràctic que valora el progrés en l'aprenentatge del català per part d'alumnes no-catalanoparlants. Concretament aquest estudi es refereix a una població d'estudiants del 1.º Curs del Professorat d'E.G.B. de la U.A. de Barcelona.

Aspectes considerats:

a) **Factors psicològics**

- 1.- Incidència dels trets de personalitat introversió-extraversió en l'aprenentatge d'una segona llengua.
  - 1.1.- Influència en el progrés.
  - 1.2.- Autoconsciència d'aquest aprenentatge.
- 2.- Anàlisi comparativa de l'adquisició d'una segona llengua per a infants/adults.

b) **Factors sociològics**

- 1.- Relació significativa entre el lloc d'origen dels enquestats i l'ús d'una de les dues llengües en les respostes del qüestionari.
- 2.- Relació entre el progrés adquirit i la intenció d'exercir com a mestres al PP.CC.

També valorarem la relació existent entre el nivell inicial i el progrés adquirit.

M.ª Angels VILADOT, Adolf TOBEÑA, Lluís GARCIA i SEVILLA

De la Universitat Autònoma de Barcelona.

UNA MESURA DE PREDOMINI LINGÜÍSTIC DEL CATALÀ I TIPOLOGIES DE BILINGÜISME.

El present treball experimental aporta en primer lloc, una mesura objectiva que determina predomini lingüístic del català i el castellà. En segon lloc, intenta trobar una mesura que determini tipologies de bilingüisme en la població de Catalunya. Les dues mesures estan basades en el temps de reacció d'associació verbal. La mostra foren estudiants bilingües catalano-castellanoparlants, de la Universitat Autònoma de Barcelona, seleccionats mitjançant un qüestionari d'activitat verbal. Considerem la troballa de la mesura de predomini com una eina que pot ésser útil, per diverses qüestions: per la seva facilitat, rapidesa i administració, ja sigui a nens o adults. També, com un requisit previ per a posteriors treballs psicològics sobre bilingüisme. Finalment, per la seva utilitat en quantificar, classificar poblacions de nens o adults, en funció del coneixement del català. Així mateix, per fer estudis o seguiments longitudinals, de l'augment del coneixement d'aquest idioma. Respecte la segona mesura de tipologies, estudis relativament recents sobre el processament del llenguatge en bilingües, suggereixen que l'historial d'adquisició d'una segona llengua pot ésser determinant per a la formació d'un tipus de bilingüisme «coordinat» o d'un bilingüisme «compost». En el «coordinat» l'individu manté separades semànticament les dues llengües, i en el «compost», l'individu les manté semànticament fusionades. En aquest darrer tipus de bilingüisme es manifesten interferències lingüístiques, desvirtuant l'ús de cada llengua. Les variables més rellevants en la determinació de bilingües «coordinats» i «compostos», han estat la forma d'aprenentatge de les dues llengües, ja sigui en contextos «fusionats» o bé en contextos «separats», i l'edat d'introducció d'aquesta segona llengua. A partir d'això exposat, fruit d'una colla de treballs, i de les troballes de la nostra investigació, intentarem clarificar alguns aspectes, que puguin ajudar en el moment d'elaborar programes d'ensenyament en català a nens castellanoparlants.

Teresa VILAPLANA i BALLESTER

Mestra d'EGB

ARTICLES I ESTUDIS SOBRE L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALANOPARLANTS.

Es tracta de fer un recull d'articles apareguts en revistes pedagògiques, ampliable a d'altres que no ho siguin, sobre qüestions d'ensenyament de català a no-catalanoparlants.

PUBLICACIONS EN LES QUALS ENS BASAREM

Revistes pedagògiques: Perspectiva Escolar, Guix, Reforma de la Escuela, Cuadernos de Pedagogía, Butlletí de la DEC, pàgina d'ensenyament del diari AVUI, etc.

Altres revistes: Perspectiva Social, Butlletí de Psicologia (de la UB i de la UAB i publicacions en general de Psicopedagogia de les dues Universitats i dels ICE respectius), Ciència, Saber, L'Hora, Canigó, L'Avenç, Taula de Canvi, Serra d'Or, etc.

MÈTODE DE TREBALL

- Revisar les revistes esmentades i triar els textos que ens interessin. (Intentarem veure-les totes i les que es puguin de l'etcètera). Cal dir que no podem fiar-nos totalment dels índexs perquè hi ha articles o entrevistes que tot tractant altres temes en un moment donat hi sorgeix el problema de la llengua.
- Fotocòpia i resum de cada article.
- Ordenats, tant com es pugui, per temes: taules rodones, fitxes de treball, experiències escolars, etc.

Pep VINYALS, Marianna SUBIRÓS, Teresa PLANAS, Dolors MORALES, Joan TARDÀ

CAMPANYA DE CATALÀ ALS BARRIS - CORNELLÀ DEL LLOBREGAT, 1980.

Aquesta campanya endegada per l'Ajuntament és fruit d'unes experiències-pilot dutes a terme el curs passat a dos barris de Cornellà, i que van assolir força èxit. Aquest any s'ha ampliat l'abast dels cursos considerablement, arribant a 8 barris amb un curs de dues hores setmanals a cada un, com a mínim. Hi ha alguns barris als quals es fa simultàniament dos cursos i amb la possibilitat d'ampliació, a partir del mes de gener, donat el nombre d'inscripcions rebudes a les Associacions de veïns respectives, que són qui coordinen els cursos.

Donat que el mètode usat -ENDAVANT- és majorment oral, que fa insistència especial en un domini mínim de la comprensió i expressió oral de la llengua, s'ha considerat molt important el limitar el nombre d'alumnes a 15-20 per curs, per tal de facilitar la lliure expressió oral de l'alumne, d'una manera constant i dinàmica. La base d'aprenentatge són uns diàlegs mitjançant els quals es van introduint un seguit d'estructures bàsiques de la llengua, i s'assegura el domini d'un vocabulari bàsic mínim, tot a partir de la memòria oral. És a dir, l'alumne memoritza aquests diàlegs, amb el suport visual de les imatges corresponents a cada premissa, per més endavant anar treballant aquestes adquisicions en un altre context, ja sigui mitjançant l'ús d'imatges, còmics o dibuixos que creïn situacions noves, ja sigui per cançons, embarbussaments, etc...

També cal remarcar que fem insistència especial en la fonètica, mitjançant uns exercicis de discriminació i de producció de sons i uns tests fonètics, adequats a cada nivell.

La coordinació pedagògica la portem a terme els cinc mestres que fem els cursos, dos dels quals ja vam participar en l'experiència-pilot de l'any passat. També en Gentil Puig, coautor del mètode, ens ha ajudat en alguns aspectes. Mitjançant unes reunions on valorem i discutim els resultats, els mètodes i les dificultats que trobem, aconseguim una visió del que hauria d'ésser un treball amb adults no-catalanoparlants, en zones de forta immigració, on el domini de la llengua castellana és gairebé total.

Montserrat VIVER i PRATDESABA

EXPERIÈNCIA D'ENSENYAMENT BILINGÜE A PREESCOLAR.

La comunicació consistirà en l'exposició del material emprat en l'experiència, avantatges, inconvenients, personal necessari i unes observacions o conclusions en base a l'experiència que s'ha fet al Centre Pilot «Font d'en Fargues» que depèn de l'I.C.E. de la Universitat de Barcelona. L'exposició s'acompanya de diapositives i gravacions que fan referència al tema.

Lluís de YZAGUIRRE

LLENGUATGE ASSOLIBLE EN LA LLENGUA SEGONA.

Objectiu: intentar una descripció del tipus de llenguatge que utilitza un alumne de segon de bàsica, la qual serveixi de punt de referència a l'hora de valorar els resultats assolits amb un o altre plantejament didàctic.

Aspectes: l'estudi pretén abraçar tres aspectes molt concrets per tal com es tracta d'un treball eminentment pràctic:

- a) tipologia de les faltes d'ortografia observades.
- b) riquesa de lèxic.
- c) tipologia de frases usades.

Material: hom analitzarà les respostes a una enquesta de 817 alumnes de segon de bàsica barcelonenses, subdividits en quatre grups en funció de llur llengua 1 (castellà/català) i de llur llengua vehicular a l'escola (castellà/català). L'estudi dels tres aspectes anunciats més amunt es farà comparant les quatre sub-mostres.

Objectivització: Hom procurarà delimitar molt clarament les circumstàncies en què foren produïts els textos analitzats, per tal que sigui possible traslladar-ne les conclusions a d'altres textos produïts en circumstàncies diferents.

**1.^r SYMPOSIUM SOBRE
L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ
A NO-CATALANOPARLANTS**

Patrocinat per la Universitat de Barcelona
i per la Conselleria d'Ensenyament
de la Generalitat de Catalunya

Organitzat per l'Escola Universitària Balmes
de Mestres d'Osona

Vic, 8 a 10 d'abril de 1981

QUARTA CIRCULAR

Març de 1981

ÍNDIX

Presentació	3
Recepció, allotjament i àpats	4
PROGRAMA ACADÈMIC	5
Dia 8	6
Dia 9	8
Dia 10	10
Programa per als acompanyants	12
EXPOSICIONS I ACTES CULTURALS	13
Exposicions	14
Actes culturals	15
Comitès	16
Col.laboradors	17
Mapa	18

Correspondència:

Escola Universitària Balmes
C. Jaume I el Conqueridor, 3
VIC (Osona)
Telèfon 886.12.22

PRESENTACIÓ

En presentar el programa concret de les activitats del Sympòsium, els organitzadors agraïm a tots els participants l'acollida que han dispensat a la nostra convocatòria i a molts d'ells la col.laboració que ens dispensaran en l'execució dels diversos actes.

Esperem, alhora, que el nombre tan elevat d'assistents –que ha fet necessària la distribució de les comunicacions en quatre grups i quatre locals separats– no dificultarà la marxa del Sympòsium, sinó que contribuirà positivament a enriquir-lo i a aconseguir els objectius que ens proposàvem.

A l'avançada, una cordial benvinguda a Vic.

El Comitè Organitzador.

RECEPCIÓ, ALLOTJAMENT I ÀPATS

La recepció dels assistents es farà als locals de l'Escola Universitària el dia 8 d'abril, de 9 a 11 del matí. Tots els inscrits podran recollir el Dossier, la documentació del Simposium i els tiquets per als actes culturals, així com fer efectiu el pagament de la inscripció si és que no s'ha fet abans.

Els qui han sol·licitat reserva d'allotjament també la podran formalitzar als mateixos locals. El preu de l'allotjament per a les nits del 8 i del 9 és de 2.350 ptes., i comprèn dormir, esmorzar i desplaçaments (ja que els hotels són fora de Vic); si algú desitja quedar-se la nit del 10 haurà de notificar-ho a l'hora de formalitzar l'allotjament.

Recomanem que no es deixin per a l'últim moment aquests tràmits de recepció: la quantitat de gent és gran i es podrien originar cues d'espera més llargues del compte.

Al Dossier hi haurà una relació dels restaurants de Vic amb el preu del menú i un plànol de la ciutat amb la seva ubicació.

PROGRAMA ACADÉMICO

DIA 8 MATÍ

Hora: 9-11

Lloc: Escola Universitària

Recollida Documentació i confirmació d'allotjament.

Hora: 11-1'30

Lloc: Cinema Atlàntida

Apertura, a càrrec de Sara Blasi, Directora General d'Ensenyament Primari de la Generalitat de Catalunya.

PONÈNCIA DE PSICOLINGÜÍSTICA, a càrrec de Stanley M. SAPON.

Presenta i modera: Antoni M. Badia i Margarit.

DIA 8 TARDA

Hora: 3'30-5'30

Lloc: Auditori Caixa de Manlleu

Moderador: Josefina Matamoros. Secretari: Isona Passola

P. MANZANARES: LA Bressola

J. TOCABENS: El català dins l'ensenyament primari

J. COSTA: L'ensenyament del català als Col·legis i Instituts de Catalunya Nord

R. GUAL: Visió global de tots els nivells de l'ensenyament a la Catalunya Nord

Hora: 3'30-5'30

Lloc: Escola d'Arts i Oficis

Moderador: Josep A. Castellanos. Secretari: Manel D. Comes

R. SALABERT, J. BACHS: La closa gramatical: una prova per a l'avaluació de l'habilitat morfosintàctica

M.A. VILADOT, A. TOBÈÑA, LL. GARCIA: Una mesura de predomini lingüístic del català i tipologies de bilingüisme

E. LAGUNA: Mecanismes d'aprenentatge a partir d'un cas d'afàsia traumàtica

M. VILÀ: Factors psicològics i sociològics en l'aprenentatge del català com a segona llengua

Hora: 3'30-5'30

Lloc: Cinema Atlàntida

Moderador: Carme Novellas. Secretari: Miquel Tresserras

M. VIVER: Experiència sobre l'ensenyament bilingüe a preescolar

ALUMNES DE PREESCOLAR: Catalanització al Parvulari

M. de BORJA: El joc en l'aprenentatge de la llengua catalana a castellanoparlants. Jugar en català

J.M. ARTIGAL, R. CAMPS: Didàctica del català –segona llengua– a Preescolar

DIA 8 TARDA

Hora: 3'30-5'30

Lloc: Escola Universitària

Moderador: Joan Solà. Secretari: Josep Fornols

J. AYMI, M. ARITZETA, J.LL. CAROD-ROVIRA: La integració dels castellanoparlants en cursos de catalanoparlants. Avantatges i inconvenients.

M.H. VERGÉS, M. PRATS: Presentació i comentari de les dades extretes del Test NC-79 i d'una enquesta passats als NC que han ingressat a l'Escola Universitària de Mestres de la UB els cursos 79-80 i 80-81

J.M. BALAGUER: La formació lingüística dels no-catalanoparlants en una escola de mestres

Hora: 6-8

Lloc: Auditori Caixa Manlleu

Moderador: Rosana Cantavella. Secretari: Assumpta Tort

G. DAVIU: Llengua catalana i immigració a Mallorca 1975-1980

E. RAMIRO: L'ensenyament del català a no-catalanoparlants al País Valencià

A. ARCA: Aspectes i problemes del català a l'Alguer

Hora: 6-8

Lloc: Escola d'Arts i Oficis

Moderador: Josep Pasqual. Secretari: M. Dolors Prat

J. MARESMÀ: L'aprenentatge del català per part dels no-catalanoparlants

P. VINYALS, M. SUBIRÓS, T. PLANAS, D. MORALES, J. TARDÀ: Campanya de català als barris. Cornellà de Llobregat 1980

J. FAGANEL: L'ensenyament de la llengua eslovena als no-eslovenoparlants a tots nivells

Hora: 6-8

Lloc: Cinema Atlàntida

Moderador: M. Antònia Canals. Secretari: Mercè Torrents

A.M. GONZALEZ: Farem Ciència EN català?

M. MATA: La llengua del nen i la llengua de l'escola

M.T. CODINA: L'adquisició de la llengua com a punt d'arribada en el procés complex de la catalanització. Etapes prèvies

Hora: 6-8

Lloc: Escola Universitària

Moderador: Enric Cassany. Secretari: Carme Rubio

J. AYMI, M. ARITZETA, J.LL. CAROD-ROVIRA: L'educació lingüística del mestre

R. TORRENTS: La formació pedagògic-lingüística dels mestres a l'àrea del català

DIA 9 MATÍ

Hora: 9-10'30

Lloc: Cinema Atlàntida

PONÈNCIA DE SOCIOLINGÜÍSTICA, a càrrec de Tullio DE MAURO

Presenta i modera: Joan A. Argente

Hora: 11-1

Lloc: Auditori Caixa Manlleu

Moderador: Jens Lüdtke. Secretari: M. Carme Font

T. STEGMAN: L'ensenyament del català a l'àrea lingüística alemanya

M. FORASTÉ: L'ensenyament del català a les universitats franceses

A. YATES: L'ensenyament del català a Anglaterra

P. GAMISANS: Quin públic, per què un públic, per a l'ensenyament del català a la Universitat de Tolosa de Llenguadoc?

Hora: 11-1

Lloc: Escola d'Arts i Oficis

Moderador: Isidor Mari. Secretari: Neus Vall

G. DAVIU: Algunes consideracions pràctiques entorn a sa programació i disseny d'un curs de català per a castellanoparlants a Mallorca

G. PUIG: Metodologies d'aprenentatge de llengües segones

J. TIÓ: L'especificitat de l'ensenyament del català a no-catalanoparlants

M. CARBONELL, M. LLOBERA, M. MAS, J. MELCION, R.

ROSANES, M.H. VERGÉS, E. BOU: Paral·lel. Proposta per a establir una sistemàtica per a l'ensenyament del català, com a segona llengua, per a adults

Hora: 11-1

Lloc: Cinema Atlàntida

Moderador: Margarida Prats. Secretari: M. Àngels Agramunt

LL. YZAGUIRRE: Llenguatge assolible en la segona llengua

J. SAN JOSE: Proves objectives de determinació dels coneixements globals i parcials dels alumnes d'EGB no-catalanoparlants

ALUMNES DE L'E.U.B. DE VIC: Resultats de català a les escoles de Catalunya

J. ARNAU: Domini relatiu del català i del castellà segones llengües a l'inici de l'E.G.B., en funció del model d'escola

Hora: 11-1

Lloc: Escola Universitària

Moderador: Ricard Serrano. Secretari: Àngels Moré

F. SOTORRES, N. PUIGDEVALL, J. ÀLVAREZ: Problemàtica de l'ensenyament del català a nivell de FP i de Formació d'Adults

J. GASULL: Problemes plantejats per l'ensenyament de la llengua catalana a BUP

C. BASTONS: Presentació d'una enquesta aplicada a dos-cents alumnes de tercer de BUP (Curs 1977-1978): taules i resultats

N. FAURA: El català al batxillerat, primera o segona llengua?

DIA 9 TARDA

Hora: 3'30-5'30

Lloc: Auditori Caixa Manlleu

Moderador: Rosa Roca. Secretari: M. Carme Aumatell
L. GILBERT, T. MARBÀ, E. MONTANER: Curs intensiu experimental de català per a no-catalanoparlants
M. ALBÓ, M. GIMENO, I. PELEGRÍ, R. PORTER: «Retalls» – Una experiència de treball a la Universitat
A. FARGAS, O. GUASCH: Un curs de català per a no-catalanoparlants adults
E. SALA: Programació-Experiència en l'ensenyament de la llengua catalana a castellanoparlants adults.

Hora: 3'30-5'30

Lloc: Escola d'Arts i Oficis

Moderador: Ramon Sitjà. Secretari: Núria Callís
R. JORDANA, M.D. MACARULLA, M. QUER: Etimografia: semàntica didàctica i gràfica del vocabulari català
G. PUIG: Els sistemes de correcció fonètica i el català L-2
J.-L. LESAUVAGE: Paràfrasi i classe activa

Hora: 3'30-5'30

Lloc: Cinema Atlàntida

Moderador: Margarida Aritzeta. Secretari: Dolors Vilardell
J. ALBERTI: La planificació lingüística i el procés de conscienciació nacional a les escoles amb majoria de castellanoparlants
J. ARENAS: L'escola catalana, factor normalitzador per a la integració lingüística
I. BENET, T. RIBAS: Experiència de catalanització d'una escola ja en funcionament, en un medi de majoria no-catalanoparlant

Hora: 3'30-5'30

Lloc: Escola Universitària

Moderador: Joan A. Argente. Secretari: Josep Roquer
L. GARCIA, F. BALADA, C. MUNTANER: Els no-catalanoparlants i l'ensenyament en català a la Universitat
LL. ROCA: Minories dins de minories: actituds i comportaments lingüístics a Sta. Coloma de Gramenet
M. REIXACH: Els joves de la comarca d'Osona i la llengua catalana

Hora: 6-8

Lloc: Cinema Atlàntida

TAULA RODONA

Política lingüística

Moderador: Modest Reixach

Participants: Miquel Mayllol, Aina Moll, Joan López Casasnovas, Vicent Pitarch, Sebastià Serrano, Vicent Soler, Francesc Vallverdú.

DIA 10 MATÍ

Hora: 9-10'30

Lloc: Cinema Atlàntida

PONÈNCIA DE METODOLOGIA, a càrrec de Marcel DE GRÈVE

Presenta i modera: Miquel Siguan

Hora: 11-1

Lloc: Auditori Caixa Manlleu

Moderador: Joaquim Arenas. Secretari: Maria Sala

J.M. ROMANI, G. PUIG: Apunts per a una metodologia del català com a llengua segona

M. CAMPRUBÍ: Un mètode audiovisual d'ensenyament del català per a estudiants francesos (1.º nivell/principiants)

J. FONTCUBERTA: Vers una metodologia audiovisual de l'ensenyament del català com a segona llengua. Experiència a l'EUTI de la UAB

Hora: 11-1

Lloc: Escola d'Arts i Oficis

Moderador: Ernesta Sala. Secretari: M. Teresa Boada

J. TÍO: Els sistemes consonàntics català i alemanys comparats

M.H. VERGÉS, M. PRATS: Anàlisi interna del Test NC-79

T. VILAPLANA: Articles i estudis sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants

Hora: 11-1

Lloc: Cinema Atlàntida

Moderador: Rosa Sayós. Secretari: Anna Camps

R. CASALS: Una experiència per a catalanitzar una escola estatal

M.T. FERRER: Nens castellanoparlants de 3.º i 4.º d'EGB davant de l'aprenentatge del català: motivacions i progressos

LL. LÓPEZ DEL CASTILLO: Procés d'integració lingüística de la minoria castellanoparlant en una escola de majoria catalanoparlant

Hora: 11-1

Lloc: Escola Universitària

Moderador: Vicent Pitarch. Secretari: Marta Milián

T. TURELL: La Sociolingüística i l'ensenyament del català a no-catalanoparlants

ALUMNES DE L'E.U.B. DE VIC: Els fonaments actuals de la llengua

H. CALSAMIGLIA: Consideracions a l'entorn de les relacions entre ús lingüístic i actitud lingüística

DIA 10 TARDA

Hora: 3'30-6

Llocs: Auditori Caixa Manlleu, Escola d'Arts i Oficis, Cinema Atlàntida, Escola Universitària

Reunions, visites, tallers, presentacions, col·loquis, etc.

(Es prega tots els interessats per organitzar alguna activitat que es posin en contacte amb el Comitè Organitzador el dia mateix de l'arribada o l'endemà per tal que es pugui anunciar públicament l'activitat i, alhora, reservar un local idoni.)

Hora: 6-8

Lloc: Cinema Atlàntida

TAULA RODONA

Balanç i Prospectiva sobre l'ensenyament del català als no-catalanoparlants als diversos nivells educatius

Moderador: Ricard Torrents

Participants: Carles Duarte, Isidor Mari, Josefina Matamoros, Margarida Muset, Josep Pasqual, Margarida Prats, Enric Ramiro, Ricard Serrano.

Cloenda, a càrrec d'Aina Moll.

PROGR. PER ALS ACOMPANYANTS

Dia 8

VISITA A LA CIUTAT.

Dirigirà la visita Imma Ollich.

Hora i lloc de trobada: A les 4, al pati interior de l'Escola Universitària.

Dia 9

RUTA DE SAU.

Dirigirà la ruta Imma Ollich.

La sortida es farà amb autocar. Es visitarà St. Esteve de Tavèrnoles, Savassona (jaciment ibèric, esglésies de St. Pere i St. Feliuet, el Castell) i el Parador de Sau. Visita optativa a St. Pere Casserres.

Hora i lloc de trobada: A les 9, al pati interior de l'Escola Universitària. El retorn a Vic serà a les 2 del migdia.

Dia 10

VISITA AL MUSEU EPISCOPAL I A L'ARXIU.

Dirigirà la visita Miquel Gros.

Hora i lloc de trobada: a 2/4 de 10 del matí, al Museu Episcopal.

**EXPOSICIONS
I ACTES
CULTURALS**

EXPOSICIONS

MATERIALS PER A L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ A NO-CATALANOPARLANTS.

Aplegarà tots els materials que les editorials i particulars ens han tramès amb aquesta finalitat.

Lloc: **Biblioteca de l'Escola Universitària Balmes.**

MIL CENT ANYS DE LLENGUA I CULTURA CATALANES.

Exposició dels primers documents i manuscrits vigatans on apareixen els primers testimonis de la llengua i cultura catalanes.

Lloc: **Museu Episcopal.**

MOSTRA D'ART DELS PAÏSOS CATALANS.

Selecció de l'obra de pintors de Catalunya Nord, Les Illes, País Valencià i Principat.

Llocs: **La selecció de pintors del Principat serà exposada a la Sala d'Art de la Llibreria «La Tralla» c. de la Riera, 7; la resta, als locals de l'Institut del Teatre d'Osona, c. Verdaguer, 17.**

Dia 8

Lloc: Cinema Vigatà

Hora: a 2/4 d'11 del vespre

TEATRE

«Memòria general d'activitats»

Autors: Grup EL ROGLE

Dramatització: Rodolf Sirera

Grup de Teatre LA GÀBIA, de Vic

Dies 9 i 10

Lloc: Teatre dels Trinitaris

Hora: a 2/4 d'11 del vespre

RECITAL DE CANÇONS

I part: **Cançons tradicionals catalanes**

Selecció de la Coral Canigó i de R. Subirachs.

II part: **Cançons de Miquel Martí i Pol**

Música de R. Subirachs.

Intèrprets: **Rafael Subirachs, Coral Canigó, Cor Cabirol
i Cor d'Infants de l'Escola de Música de Vic.**

Solista Contralt: **Maite Solà.**

Guitarra: **Jaume Cornellas.**

Direcció: **R. Subirachs, Enriqueta Anglada, Benet
Camps.**

COMITÈS

COMITÈ D'HONOR

Ramon Aramon i Serra, Institut d'Estudis Catalans.
Francesc de B. Moll, Estudi General Lull·lià.
Manuel Sanchis Guarner, Universitat de València.

COMITÈ ORGANITZADOR

Presidència:

Antoni Badia i Margarit, Rector de la Universitat de Barcelona.
Salvador Reguant, Director de l'Escola Universitària Balmes.

Vice-presidència:

Ricard Torrents, Subdirector de l'Escola Universitària Balmes.

Secretaria:

Assumpta Fargas i **Josep Tió**, professors de l'Escola Universitària Balmes.

Vocals:

Modest Reixach, professor de l'ICESB.
Maria-Carme Font, **Enric López**, **Mariàngels Martí**,
Isona Passola i **Jaume Puntí**, professors i alumnes de l'Escola Universitària Balmes.

Disseny gràfic:

Ton Granero, de l'Escola Universitària Balmes.

COMITÈ ASSESSOR

Miquel Siguan, Director de l'ICE de la Universitat de Barcelona.

Margarida Prats, de l'Escola Universitària de Mestres de la Universitat de Barcelona (Sants).

Joan A. Argente, del Departament de Filologia Catalana de la UAB.

Josep Anton Castellanos, de Ciències de la Informació de la UAB.

Isidor Mari, del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Mallorca.

Ricard Serrano, Catedràtic de Llengua Catalana d'Institut d'Ensenyament Mitjà.

Joaquim Arenas, del SEDEC de la Conselleria d'E. de la Generalitat de Catalunya.

Josep Pasqual, de la DEC d'Òmnium Cultural.

Vicent Pitarch, del Secretariat d'Ensenyament de l'Idioma del País Valencià.

Josefina Matamoros, Directora del Centre de Documentació i Animació de Cultura Catalana (Perpinyà).

COL.LABORADORS

El Comitè organitzador del Simposium agraeix la col.laboració econòmica de les entitats següents:

Caixa d'Estalvis de Barcelona i Mont de Pietat
Serveis de Cultura Popular
Fundació Bofill
Òmnium Cultural
Ajuntament de Vic

Agraeix també a les editorials la tramesa de llibres per a l'exposició de materials d'ensenyament, així com la cessió de locals per part d'aquestes entitats:

Caixa d'Estalvis Comarcal de Manlleu
Escola d'Arts i Oficis
Institut del Teatre
Llibreria «La Tralla»

MAPA

Escola Universitària

Cinema Atlàntida

Cinema Vigatà

Institut del Teatre
Llibreria/Sala d'Art La Tralla

Auditori de la Caixa de Manlleu

Museu Episcopal

Informació i Turisme

Escola d'Arts i Oficis

Teatre dels Trinitaris

P Aparcament

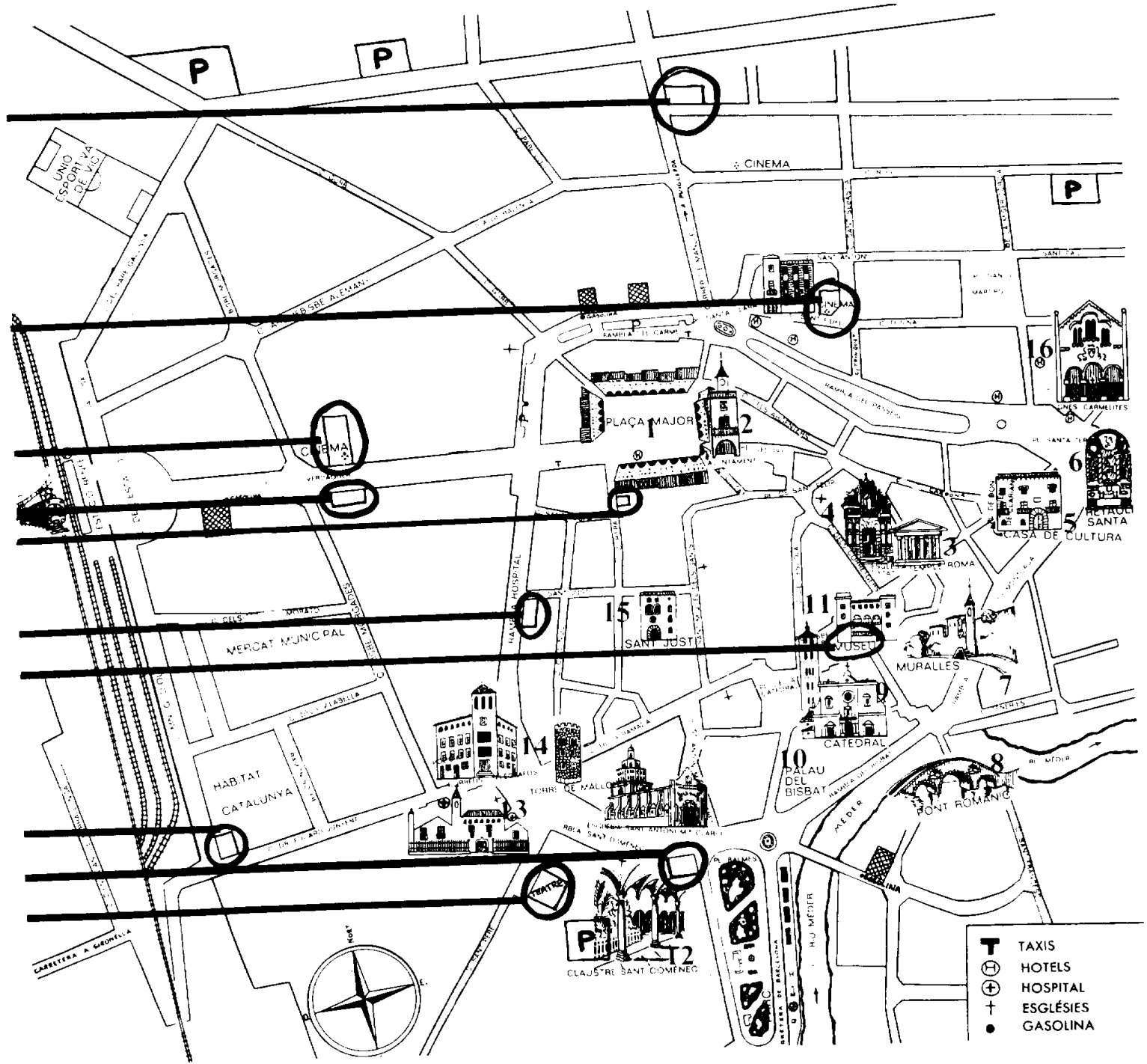
MONUMENTS DE LA CIUTAT

- 1 - **PLAÇA DEL MERCADAL** - Amb arcades de diferents èpoques i estils, és una de les més boniques de Catalunya, per la seva grandària i qualitat dels seus edificis, on es celebren típics mercats els dimarts i dissabtes, i el **MERCAT DEL RAM** (del llorer i de la palma), declarat d'interès turístic.
- 2 - **AJUNTAMENT** - Edifici del segle XV, i ampliat el segle XVIII.
Arxiu Municipal des del segle XIV (1315).
- 3 - **TEMPLE ROMÀ** - Dels segle II, es conserva la cella original. Englobat per la construcció medieval del castell dels **MONTCAIDA** (s.XII), fou redescobert el segle passat, i es restaurà la façana.
- 4 - **ESGLÉSIA DE LA PIETAT** - Construïda en el segle XVII, dedicada als Sts. Màrtirs, la seva entrada principal és obra de Francesc Morató.
- 5 - **CASA MUNICIPAL DE CULTURA** - Casa Bojons, s'hi conserva l'habitació on morí l'insigne filòsof Jaume Balmes.
- 6 - **ESGLÉSIA DE SANTA TERESA** - Té un important retaule barroc començat l'any 1697 i acabat el 1704.
- 7 - **MURALLES DE PERE III** - Construïdes des de l'any 1368, se'n conserva una part, la Muralla dels Montcada.
- 8 - **PONT ROMÀNIC** - Sobre el riu Mèder, donava accés a la ciutat de la La Calle (Carrer de Sant Francesc), fins que es desvià l'entrada pel cantó de Malloles.
- 9 - **CATEDRAL** - De la primitiva Catedral romànica, consagrada el 1038, només en resta la Cripta (descoberta i restaurada després de la guerra) i el campanar del s. XI. L'actual Catedral, començada a finals del s. XVIII és neoclàssica decorada amb pintures de Josep M.ª Sert (2000 m2.). Claustres del s. XIV amb el monument de Jaume Balmes al centre.
- 10 - **ARXIU EPISCOPAL** - Situat al Palau Episcopal conté diferents arxius del bisbat i de la ciutat: Capitular, de la Vegueria, Cúria Fumada, etc.
- 11 - **MUSEU EPISCOPAL** - Al primer pis, hi ha l'art romànic i gòtic en pintura i escultura. En el segon prehistòria, ceràmica, brodats, ferros i numismàtica.
- 12 - **CLAUSTRES DE SANT DOMÈNEC** - Del segle XVI, al costat de l'església, d'estil plateresc.
- 13 - **HOSPITAL DE LA SANTA CREU** - Un edifici notable de la ciutat; la seva façana fou construïda el segle XVI.
- 14 - **TORRE DE MALLOLES** - Antic portal d'entrada a la ciutat pel carrer de la Ramada, a la Rambla de l'Hospital. Ha estat reconstruïda la torre lateral dreta.
- 15 - **SANT JUST** - Església del segle XV, amplificada el segle XVII.
- 16 - **GERMANES CARMELITES** - La primera casa que va fundar Santa Joaquina de Vedruna, on es veneren les seves relíquies.

amb la col.laboració de la

CAIXA DE BARCELONA

P

P

P

CINEMA

CINEMA

PLAÇA MAJOR

MERCAT MUNICIPAL

HABITAT CATALUNYA

SANT JUST

MUSEU

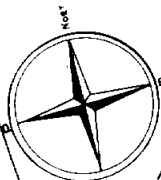
MURALLÉS

CATEDRAL

PALAU DEL BISBAT

PONT ROMANIC

CLAUSTRE SANT DOMENEC

**1^r SYMPOSIUM SOBRE
L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ
A NO-CATALANOPARLANTS**

Patrocinat per la Universitat de Barcelona
i per la Conselleria d'Ensenyament
de la Generalitat de Catalunya

Organitzat per l'Escola Universitària de Mestres d'Osona

Vic, 8 a 10 d'abril de 1980

SEGONA CIRCULAR

Setembre de 1980

COMITÈ D'HONOR

Dr. Aramon i Serra, Institut d'Estudis Catalans.
Dr. Francesc de B. Moll, Estudi General Lul·lià.
Dr. Manuel Sanchis Guarner, Universitat de València.

COMITÈ ORGANITZADOR

Presidència:

Dr. Antoni Badia i Margarit, Rector de la Universitat de Barcelona.

Dr. Salvador Reguant, Director de l'Escola Universitària de Mestres de Vic.

Vice-presidència:

Ricard Torrents, Subdirector de l'Escola Universitària de Vic.

Secretaria:

Assumpta Fargas i Josep Tió, professors de l'Escola Universitària de Vic.

Vocals:

Modest Reixach, professor de l'ICESB.

Maria-Carme Font, Enric López, Mariàngels Martí,

Isona Passola i Jaume Puntí, professors i alumnes de l'Escola Universitària de Vic.

Disseny gràfic:

Ton Granero.

COMITÈ ASSESSOR

Dr. Miquel Siguan, Director de l'ICE de la Universitat de Barcelona.

Margarida Prats, de l'Escola Universitària de Mestres de la Universitat de Barcelona (Sants).

Joan A. Argente, del Departament de Filologia Catalana de la UAB.

Josep Anton Castellanos, de Ciències de la Informació de la UAB.

Isidor Marí, del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de Mallorca.

Ricard Serrano, Catedràtic de Llengua Catalana d'Institut d'Ensenyament Mitjà.

Joaquim Arenas, del SEDEC de la Conselleria d'E. de la Generalitat de Catalunya.

Josep Pasqual, de la DEC d'Òmnium Cultural.

Vicent Pitarch, del Secretariat d'Ensenyament de l'Idioma del País Valencià.

Josefina Matamoros, Directora del Centre de Documentació i Animació de Cultura Catalana (Perpinyà).

2. Taló o xec, en pessetes, barrat o a nom de: **Escola Universitària «Balmes»**.
3. Transferència bancària, en pessetes, a nom de: **Escola Universitària «Balmes»**, adreçada a Caixa d'Estalvis de Barcelona i Mont de Pietat, oficina 098 (Vic), compte 1212-48.

Es podran admetre inscripcions no acompanyades de pagament; en aquest cas caldrà que sigui fet efectiu en començar el Sympòsium.

Viatges, allotjaments i àpats

L'organització del viatge queda a càrrec dels assistents: Vic està situat a 65 Km. de Barcelona (aprox. 5 quarts amb cotxe, o 1 1/2 h. amb tren).

Pel que fa a l'allotjament, els assistents que desitgin encomanar-lo al Comitè Organitzador hauran de notificar-ho conjuntament amb la inscripció. (Recomanem que no es deixi la reserva d'allotjament per al començament del Sympòsium, ja que aquest coincideix amb les dates de preparació del tradicional Mercat del Ram –que se celebra el dissabte dia 11 d'abril– i molt probablement hi hauria problemes per trobar-ne).

En començar el Sympòsium es facilitarà als assistents una relació dels restaurants de Vic i un plànol de llur situació, així com una indicació aproximada del preu dels menús.

Altres circulars

La tercera circular sortirà a començaments de gener de 1981; hi constaran detalladament els títols de les ponències i els noms dels qui intervindran a les taules rodones; també hi haurà els títols de les comunicacions, els seus autors i les seccions en què es distribueixin. La quarta i última circular sortirà a finals de març i es trametrà només als inscrits; hi constarà un programa més precís dels actes acadèmics i culturals, la llista de les comunicacions distribuïda en seccions i la llista d'inscrits amb les respectives adreces. Es procurarà també que hi hagi un resum de les ponències, per tal de facilitar el debat posterior.

Exposició de publicacions

Hi haurà una exposició de materials, publicats o inèdits, referits a l'ensenyament del català com a segona llengua (o a l'ensenyament d'una segona llengua en general): llibres, cassetes, discos, revistes, articles, etc. Preguem a tots els interessats, editors o particulars, que, en trametre els materials que considerin adients, indiquin si ho fan com a préstec (que serà retornat després del Sympòsium) o com a donació a la Biblioteca de l'Escola de Mestres d'Osona.

Mestres (Normals i Reciclatge), **Adults** (Escoles d'Adults, Associacions de veïns, etc.) i **Estrangers**.

En les sessions destinades a comunicacions les seccions funcionaran d'una manera simultània, a fi de facilitar la posada en comú d'experiències en un nivell educatiu i un debat posterior que possibiliti trobar alternatives a la situació actual.

Caldrà que les comunicacions s'ajustin al procediment següent:

- a) Els autors faran arribar al Comitè Organitzador el **títol** i un **resum** de la comunicació (o del projecte de comunicació) que no sobrepassi les 30 ratlles mecanografiades, **abans del 30 de novembre de 1980**.
- b) Cal lliurar al Comitè Organitzador el **text íntegre** de les comunicacions (d'una extensió que no excedeixi els 15 fulls tipus DIN A4 mecanografiats a doble espai), abans de començar el Sympòsium. Totes les comunicacions seran publicades, en versió íntegra o en resum (a judici del Comitè Assessor).

Per als qui presentaran comunicacions hi ha previstos uns ajuts econòmics, ultra la gratuïtat d'inscripció.

ASPECTES ORGANITZATIUS

Lloc i dates

El 1er Sympòsium es farà a Vic (Osona), als locals de l'Escola Universitària de Mestres.

Les dates previstes per al Sympòsium coincideixen amb els tres darrers dies lectius del segon trimestre del curs 80-81, ja que començarà el dimecres dia 8 d'abril de 1981 a les 12 del migdia i s'acabarà el divendres dia 10 a les 8 del vespre.

Inscripció

Participant	2.000 Ptes.
Acompanyant	1.000 Ptes.
Estudiant	1.000 Ptes.

La inscripció dona dret als participants i als estudiants a assistir a tots els actes i sessions, i també als actes culturals; pel que fa als acompanyants, cobreix només l'assistència als actes culturals.

Per inscriure's cal omplir el **Full d'inscripció** adjunt i trametre'l a l'Escola Universitària de Mestres (Carrer Jaume I el Conqueridor, 3, VIC) **abans del 15 de febrer de 1981**.

És convenient que els participants trametin, simultàniament amb la inscripció, l'import corresponent. Es pot fer per un dels procediments següents:

1. Gir postal, en pessetes, a nom de: **Escola Universitària «Balmes»**.

FINALITATS DEL SYMPOSIUM

Com s'especificava a la 1ª circular, els objectius del Symposium es concreten en els següents punts:

- Tractar monogràficament els problemes connexos amb l'ensenyament del català a no-catalanoparlants.
- Conèixer i fer conèixer totes les situacions, experiències, materials, investigacions, etc., que afecten aquest ensenyament.
- Estendre i aprofundir els coneixements teòrico-pràctics que hi incideixin.
- Fomentar les conjuncions d'esforços en vistes del futur.

ASPECTES ACADÈMICS

A) PONÈNCIES

Es preveuen tres ponències, encarregades a especialistes en la matèria, sobre els següents temes:

Psicolingüística a càrrec de **Stanley M. SAPON**, de la Universitat de Rochester, Nova York.

Metodologia a càrrec de **Marcel DE GRÈVE**, de la Universitat de Gant.

Sociolingüística a càrrec de **Tullio DE MAURO**, de la Universitat de Roma.

B) TAULES RODONES

Política Lingüística, amb presència de diversos partits, i a partir d'un qüestionari mínim.

Metodologia, a càrrec de gent amb experiència a diversos nivells educatius: Pre-escolar, EGB, BUP, FP, Universitat, Reciclatge, Adults, Estrangers.

C) COMUNICACIONS

S'acceptaran les comunicacions lliures, presentades espontàniament pels autors, que facin referència al tema monogràfic del Symposium:

Experiències de funcionament.

Informació o **presentació** de materials.

Dades de grups, barris, escoles, localitats, comarques...

Estudis bibliogràfics.

Investigacions de lingüística, psicolingüística, sociolingüística.

Etc., etc.

En la mesura que el nombre i els temes de les comunicacions ho permetin, s'organitzaran les següents seccions: **Pre-escolar, EGB, BUP, Universitat, Formació de**

Programa per als acompanyants

El Comitè Organitzador prepararà per als acompanyants un programa de visites a la ciutat i a la comarca. Aquest programa es detallarà a la tercera circular.

Correspondència

Adreceu-la a

Escola Universitària Balmes
C. Jaume I el Conqueridor, 3
VIC (Osona)
Telèfon 886.12.22

El Comitè Organitzador del Sympòsium agraeix la col.laboració econòmica de les entitats següents:

Caixa d'Estalvis de Barcelona i Mont de Pietat
Serveis de Cultura Popular
Fundació Bofill
Òmnium Cultural
Ajuntament de Vic

El Comitè Organitzador es permet de remarcar algunes variacions respecte de la 1ª circular:

- a) L'adreça i el telèfon de l'Escola Universitària.
- b) L'entitat bancària a la qual es pot fer la transferència.

També es permet de recordar la urgència en la tramesa del títol i el resum de les comunicacions.

Per qualsevol informació no dubteu a telefonar a la Secretaria del Comitè Organitzador (tel. 886.12.22).

**1er SYMPOSIUM SOBRE L'ENSENYAMENT DEL
CATALÀ A NO-CATALANOPARLANTS**

BUTLLETA D'INSCRIPCIÓ

Nom i cognoms.....

C/..... Població.....

Dte..... Tel..... Professió.....

Adreça professional.....

S'inscriu com a participant estudiant

Serà acompanyat de (nom de l'acompanyant o acompanyants).....

Fa/farà efectius els drets d'inscripció:

per gir postal .....

per taló o xec.....

per transferència bancària.....

en començar el Sympòsium.....

Desitja que el Comitè Organitzador li reservi allotjament?

Sí No

A ....., de ..... de 198...

Lloc, data i signatura